

1993-06-21

231-2173/92

Utvidgning av Vindelfjällens naturreservat, delen Kirjesålandet,
Storumans kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att fastigheten Blekfjäll 1:15 samt ett område på fastigheten Blekfjäll 2:1 vilka redovisats på bifogad karta med stöd av 7 § naturvårdslagen skall vara naturreservat. För området skall gälla samma bestämmelser enligt 8-10 § naturvårdslagen och föreskrifter om vård och förvaltning enligt 10 § naturvårdsförordningen som gäller för Kirjesålandet enligt länsstyrelsens beslut 1988-02-25.

Motiv

Området ligger helt omslutet av Kirjesålandet. Skogen är förhållandevis litet påverkad av skogsbruk. Genom att området nu införlivas med Kirjesålandet kommer naturreservatet att bilda en bättre helhet.

Ärendets handläggning

När Kirjesålandet skyddades som naturreservat tog ägarna kontakt med länsstyrelsen om det framtida utnyttjandet av detta område. Genom medverkan av domänverket erbjöds då markägarna ersättningsmark. Markägarna till två av skiftena valde emellertid att sälja dem till naturvårdsfonden och för det tredje genomfördes markbyte.

Storumans kommun, Statens naturvårdsverk och Skogsvårdsstyrelsen har yttrat sig och Umbyns sameby har beretts tillfälle att yttra sig.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse.

Hur detta beslut kan överklagas till miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga.

Görel Bohlin

Per Erik Persson

1993-03-11

Bilaga

karta

Hur man överklagar

Sändlista

Statens naturvårdsverk

Storumans kommun

rennäringsenheten

fastighetsbildningsmyndigheten

fastighetsregistermyndigheten

skogsvårdsstyrelsen

ME

PEP

Ruben Jonsson

Tärna-Stensele allmänningsskog
c/o Sven Olof Tellström
Forsbäck, Box 182
920 64 TÄRNABY

Förordnande om naturreservat för Mattanberget, del av Kirjesålandet
på Tärna-Stensele allmänningsskog, Storums kommun

Administrativa uppgifter och beskrivning av området bilaga 1.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att Mattanberget på Tärna-Stensele allmänningsskog skall vara naturreservat (7§ naturvårdslagen). Beslutet innebär ett fullföljande om skyddet av Kirjesålandet. För den av staten ägda delen av Kirjesålandet beslutade länsstyrelsen 1988-01-25 om naturreservat.

Området har angetts på bifogade karta.

Renskötsel, jakt och fiske kan ske inom ramen för naturreservatets syfte. I övrigt behöver området skyddas mot alla former av markutnyttjande som direkt påverkar dess natur.

Naturreservatbestämmelser

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet
(8§ naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Uppföra helt ny byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning.
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv.
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa.
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering.
7. Fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd.
8. Plantera in för trakten främmande djurart.

9. Framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen med undantag för hämtning av redan fälld älg.

10. Använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

11. Sprida ut kalk på land.

12. Sprida ut kalk i vatten.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torrträd.

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång
(9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

1. Utmärkning och information om reservatet.

2. Uppsättning av informationstavlor.

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservaten
(10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m.

2. Göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällin inräknade.

3. Framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen.

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vården och förvaltningen

Reservatets nuvarande struktur med endast ringa påverkad urskogsartad fjällnära barrskog skall bevaras. Inom ramen för detta mål skall länsstyrelsen verka för att reservatet i ökad omfattning utnyttjas för ett verkligt vildmarksanknutet friluftsliv. Detta skall ske i nära samråd med berörda. De förvaltningsinsatser som reservatet föranleder är i huvudsak utmärkning, tillsyn och information.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogade principskötselplan, bilaga 2.

Ersättning för intrång i pågående markanvändning

Försök att genom förhandlingar lösa frågan om ersättning till allmänningen för att skogsbruk inte får bedrivas har misslyckats. Allmänningen har krävt ersättningsmark, men domänverket har avvisat detta.

Det förslag till naturreservat som allmänningen förelades innebar att bestämmelserna för reservatet var dispensabla. Allmänningen bestrider emellertid att bestämmelserna till någon del görs dispensabla. De bestämmelser som länsstyrelsen nu beslutar skall gälla är därför indispensabla. Värdet av reservat skall därför beräknas vid den tidpunkt detta beslut vinner laga kraft.

Även efter det att beslut om naturreservatet fattats kan förhandlingar med allmänningen om ersättning bedrivas. Om överenskommelse inte kan nås har allmänningen att inom ett år efter det att detta beslut vunnit laga kraft väcka talan hos fastighetsdomstolen om ersättningens storlek. Länsstyrelsen har också möjlighet att flytta fram den tidpunkt före vilka talan skall vara väckt hos fastighetsdomstolen.

Motiv för skydd av Mattanberget

Mattanberget ingår som en del av Kirjesålandet i naturvårdsverkets och skogsstyrelsens gemensamma urskogsinventering. Det innehåller några av de mest produktiva urskogsartade bestånden i hela Kirjesålandet. I Naturvårdsplan för Sverige redovisad av naturvårdsverket i augusti 1990 finns ett fullföljande av skyddet för Kirjesålandet särskilt upptaget. Området är av högsta naturvärde.

Ändamålet med reservatet är att bevara urskogsartad skog och olika fjällnaturtypers ekosystem med naturliga processer samt landskapets karaktär i väsentligt orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är också att inom ramen för detta mål ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Naturreservatets avgränsning

I det avgränsade området med interminimistiskt naturreservat finns ett parti med kraftigt fjällblådd skog i ett område söder om Mag-sjökalven. Allmänningen hävdar att detta område av arronderings-skäl inte bör ingå i reservatet. Det ligger emellertid i kanten på allmänningen mot kronomark, som är skyddad som naturreservat. Detta område ingår i tillrinningsområdet till Magasjön. Hela tillrinningsområdet till Magasjön och Stenträsket ingår därigenom i

naturreservatet och undantas då från skogsbruk. Sjöar av någon storlek i barrskogs regionen vars tillrinningsområden inte skogsbrukas är mycket få och av största värde för naturvården. Magasjön är en av referenssjöarna i länet vars utveckling kontinuerligt följs genom vattenprovtagning.

I det område där interimistiskt naturreservat nu gäller finns mot den södra och östra kanten ett par hyggen. I de inledande diskussionerna som fördes med allmänningens företrädare bedömdes att dessa områden av drivningstekniska skäl inte kunde skogsbrukas om Mattanberget blev naturreservat. Ur enbart naturvårdsskäl finns inte motiv att dessa hyggen ingår i ett slutligt naturreservat. Eftersom dessa båda hyggen utgår kan också ett skogsområde norr om Mattanjaure omfattande ca 30 ha utgå.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen beslutade redan 1984-12-20 om interimistiskt skydd (11 § naturvårdslagen) för Mattanberget då områdets naturvärden hotades av skogsbruk.

Regeringen uppdrog så 1985 åt naturvårdsmyndigheterna att utarbeta skydd för ett antal urskogsartade fjällnära barrskogar. Bland dessa var Kirjesålandet inklusive den del av Mattanberget som ägs av Tärna-Stensele allmänningsskog. Detta arbete skulle också omfatta mark som ej ägs av staten. Länsstyrelsen beslutade 1988 om naturreservat för ett antal sådana områden. Samtidigt beslutade länsstyrelsen att förnya det interimistiska skyddet för Mattanberget under ett år. Detta skydd har därefter förlängts två gånger. Regeringen har avvisat allmänningens besvär över förordnandet. Det löper ut 1991-01-25 och kan då inte förlängas eftersom det då gällt i tillsammans sex år. Försök att genom förhandlingar förvärva området har misslyckats. Med anledning därav har länsstyrelsen tagit upp frågan om att nu bilda ett slutligt naturreservat för Mattanberget.

Storumans kommun har avstyrkt naturreservat.

Tärna-Stensele allmänningsskog har förelagts att yttra sig på föreskrivet sätt. Allmänningen motsätter sig bestämt reservatsbildning om ersättningsmark inte kan tillhandahållas. Genom ett eget styrelsebeslut har allmänningen skyddat 25 ha skog och 4,9 ha myr vid Mattanberget. De har hävdade att lagstiftningen om allmänningar innebär att samma regler gäller vid naturreservatsbildningen som vid avyttring av mark. Det skulle i så fall innebära att naturreservatet inte skulle få bildas på allmänningens mark. Länsstyrelsen anser att bestämmelserna i 5 § lag (1952:167) om allmänningsskogen i Norrland och Dalarna och i 4 § i reglementet för allmänningsskogen, att denna skall hållas oförminskad, inte är tillämpliga för att hindra reservatsbildning som sker utifrån ett angeläget samhällsintresse att av naturvårdsskäl bevara området orubbat för framtiden. De aktuella bestämmelserna är enligt länsstyrelsens mening endast avsedda att förhindra minskning av allmän

ningsskogens areal genom beslut internt inom allmanningen. Med hänsyn till vad som ovan anförts och till områdets höga naturvärden medför en intresseavvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 3 § naturvårdslagen inte hinder för reservatsbildningen.

Efter det att allmänningens yttrande inkommit har länsstyrelsen begärt särskilt yttrande från skogsvårdsstyrelsen över förslaget att nu fullfölja skyddet av Kirjesålandet med Mattanberget. Skogsvårdsstyrelsen avstyrker naturreservatsbildning utom för ett 25 ha stort område med unikt gamla tallar och anser att det inte inom Mattanberget finns några mera påtagliga naturvärden som inte finns i de redan skyddade delarna av Kirjesålandet.

Den tid som förflutit sedan slutet av 1984 då länsstyrelsen beslutade om interimistiskt skydd för Mattanberget har inneburit en väsentlig ökning av volymen av säkerställda fjällskogsområden. Med de hänsynsregler som kommer att gälla efter riksdagens beslut angående skogsbruket i de fjällnära skogarna och med hänvisning till allmänningens eget initiativ att bevara det värdefullaste området så hävdade länsstyrelsen att det i dag råder helt andra förutsättningar än vid tidpunkten för det interimistiska beslutet. Länsstyrelsen beslutade därför 1990-12-03 att inte fullfölja bildandet av naturreservatet för Mattanberget.

Naturvårdsverket överklagar länsstyrelsens beslut att inte bilda naturreservat för Mattanberget.

Regeringen biföll naturvårdsverkets överklagande och uppdrog åt länsstyrelsen att senast den 25 januari 1991 förklara den aktuella delen (Mattanberget) av Kirjesålandet som naturreservat.

Harry Forsell

Per-Erik Persson

Bilagor

uppgifter om reservatet
principskötselplan
karta

Kopia till

Storumans kommun
Statens naturvårdsverk
Lantbruksnämnden
Skogsvårdsstyrelsen
Umbyns sameb

Miljövårdsenheten

1991-01-18

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Mattanberget (del av Kirjesålandet)
Kommun	Storuman
Topoblad	Umnäs 24.G
Ekoblad	Gårdsjönäs 24G:24
Totalareal	630 ha
Därav barrskog	580 ha
Naturvårds- förvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning av området

Mattanberget ligger mellan Kirjesån och Magasjöbäcken. Det ingår i Kirjesålandet enligt den avgränsning som det fått i naturvårdssammanhang. Mattanberget är 640 m högt och ungefär 200 ha av området ligger över 550 m. Området är till stor del täckt av urskogsartad fjällbarrskog av gran. Skogens karaktär i området beror i detalj på vilket höjdläge den växer på. Mattanberget har ett stort inslag av björk.

I sluttningarna mot sydväst mot Kirjesån och i södra kanten finns särskilt högproduktiv granskog. I dessa delar finns också inslag av upp till 600 år gamla tallöverståndare. Gamla tallar med en alldeles särskild karaktär finns på och i anslutning till våtmarkerna omkring utloppet ur Mattanjaure.

Rek + mb

Deltagande

JE:

PE:

EM:

Tärna-Stensele allmänningsskog
c/o Sven Olof Tellström
Forsbäck, Box 182
920 64 TÄRNABY

Beslut att inte bilda naturreservat för Mattanberget, del av Kirjesålandet på Tärna-Stensele allmänningsskog, Storumans kommun (2 bilagor)

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen beslutade redan 1984-12-20 om interimistiskt skydd (11 § naturvårdslagen) för Mattanberget då områdets naturvärden hotades av skogsbruk.

Regeringen uppdrog så 1985 åt naturvårdsmyndigheterna att utarbeta skydd för ett antal urskogsartade fjällnära barrskogar. Bland dessa var Kirjesålandet inklusive den del av Mattanberget som ägs av Tärna-Stensele allmänningsskog. Detta arbete skulle också omfatta mark som ej ägs av staten. Länsstyrelsen beslutade 1988 om naturreservat för ett antal sådana områden. Samtidigt beslutade länsstyrelsen att förnya det interimistiska skyddet för Mattanberget under ett år. Detta skydd har därefter förlängts två gånger. Regeringen har avslagit allmänningens besvär över förordnandet. Det löper ut 1991-01-25 och kan då inte förlängas eftersom det då gällt i tillsammans sex år. Försök att genom förhandlingar förvärva området har misslyckats. Med anledning därav har länsstyrelsen tagit upp frågan om att nu bilda ett slutligt naturreservat för Mattanberget.

Ett skydd av Mattanberget skulle innebära att hela det område som i inventeringen av fjällnära urskogsartad skog bedömdes ha högsta naturvärden skulle få behövligt skydd. I naturvårdsplan för Sverige redovisad av naturvårdsverket i augusti 1990 tas ett fullföljande av skyddet av Kirjesålandet upp under avsnittet mål för det fortsatta säkerställandearbetet.

Storumans kommun har avstyrkt naturreservat.

Tärna-Stensele allmänningsskog har förelagts att yttra sig på föreskrivet sätt. Allmänningen motsätter sig bestämt reservatsbildning om ersättningsmark inte kan tillhandahållas. Genom ett eget styrelsebeslut har allmänningen skyddat 25 ha skog och 4,9 ha myr vid Mattanberget.

Efter det att allmänningens yttrande inkommit har länsstyrelsen begärt särskilt yttrande från skogsvårdsstyrelsen över förslaget att nu fullföja skyddet av Kirjesålandet med Mattanberget. Skogsvårdsstyrelsen avstyrker naturreservatsbildning utom för ett 25 ha stort område med unikt gamla tallar och anser att det inte inom Mattanberget finns några mera påtagliga naturvärden som inte finns i de redan skyddade delarna av Kirjesålandet.

Motiv

Inför frågan om det provisoriska naturreservatet för Mattanberget skall övergå till ett slutligt sådant gör länsstyrelsen följande bedömning.

Under 1980-talet har markanvändningsfrågorna ägnats stor uppmärksamhet i länsstyrelsens arbete. Med den fredliga samexistensen som ledstjärna har länsstyrelsen sökt jämka samman berörda intressen, d v s främst skogsbruk, naturvård, rennäring, kulturminnesvård och rekreationsintressen. Intressekonflikterna har varit särskilt tydliga i fjällkommunerna. Ett viktigt inslag i länsstyrelsens arbete med markanvändningsfrågorna har varit att åstadkomma ett så gott kunskapsunderlag som möjligt till grund för avvägningar mellan berörda intressen. Urskogsinventeringen har härvidlag varit av avgörande betydelse när det gällt att söka tillgodose bevarandeintressen på naturvårdens område. Även pågående markanvändningsplanering inom fjällkommunerna ger värdefull kunskap för att överbrygga intressekonflikterna.

Urskogsinventeringen gav vid handen att bevarandeintressena i hög grad har gällt fjällnära skog. Av den totala arealen fjällnära skog i Västerbotten - 342 000 ha produktiv skogsmark - är numera 30 % skyddad i form av naturreservat eller Domänreservat. Det kan tilläggas att det inom icke skyddade områden finns arealer som av skogsbiologiska och/eller ekonomiska skäl med stor sannolikhet inte kommer att brukas under överskådlig tid.

Det kan sålunda fastslås att bevarandeintressena och rennäringen är väl tillgodosedda inom fjällkommunerna, särskilt inom det fjällnära området.

Regeringens proposition 1990/91:3 angående skogsbruket i fjällnära skogar föreslår ytterligare ändringar i skogsvårdslagen som "särskilt tar sikte på skyddet för dessa intressen" (naturvården, kulturmiljövården och rennäringen). Jordbruksutskottet har i sitt betänkande till riksdagen huvudsakligen anslutit sig till detta. Vidare är det ett faktum att skogsbruket är av mycket stor betydelse - ekonomiskt och sysselsättningsmässigt - för fjällkommunerna. Stor restriktivitet måste därför iakttas när det gäller avsättning av nya reservatsområden inom fjällkommunerna.

1990-12-03

231-35/89

I fråga om det särskilt unika beståndet med bl a 600-åriga tallar noterar länsstyrelsen att allmänningen genom eget initiativ har skyddat 25 ha skogs och 4,9 ha myr.

Den tid som förflutit sedan slutet av 1984 då länsstyrelsen beslutade om interimistiskt skydd för Mattanberget har inneburit en väsentlig ökning av volymen av säkerställda fjällskogsområden. Med de hänsynsregler som kommer att gälla efter riksdagens beslut angående skogsbruket i fjällnära skogar och med hänvisning till

allmänningens eget initiativ att bevara det värdefullaste området så hävdar länsstyrelsen att det i dag råder helt andra förutsättningar än vid tidpunkten för det interimistiska beslutet. Där är därför inte längre nödvändigt att avsätta Mattanberget som naturreservat.

Länsstyrelsens beslut

Vid en samlad bedömning föreligger inte tillräckliga skäl för att fullfölja bildandet av naturreservat för Mattanberget, del av Kirjesålandet på Tärna - Stensele allmänningsskog, Storumans kommun.

Nu gällande förordnande enligt 11 § naturvårdslagen upphör att gälla när detta beslut vunnit laga kraft eller när tiden för förordnandet gått ut.

Detta ärende kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse.

Mot beslutet anmäldes avvikande mening av miljövårdsdirektör Erik Marell och avdelningsdirektör Per Erik Persson, se bilaga.

Harry Forsell

Per Erik Persson

1990-12-03

231-35/89

Bilagor

Hur man överklagar
Avvikande mening

Kopia till

Statens naturvårdsverk
Storumans kommun
Skogsvårdsstyrelsen
Lantbruksnämndens rennäringsavdelning
Umbyns sameby
ME
EM
PEP

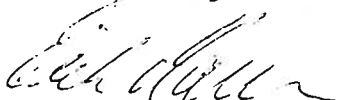
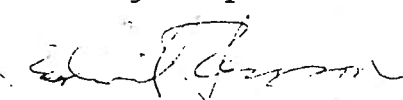
kr

1990-11-28

231-35-89

Avvikande mening

Enligt vår uppfattning borde naturreservat ha bildats för Mattanberget enligt nu färdigberett förslag. Möjligen kunde området minskas med ca 100 ha i nordväst. Skogen där är under slutet på 1940-talet fjällblåddad och därigenom påverkad.

Erik Marell
Per Erik Persson

Tärna-Stensele allmänningsskog
c/o Sven Olof Tellström
Forsbäck Box 182
920 64 TÄRNABY

Förbud mot avverkning m m i Kirjesålandet, Storumans kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 11 § naturvårdslagen (1964:822) att förlänga förbudet som meddelades den 25 januari 1988 (dnr 11.121-2431-86) beträffande den del av Kirjesålandet som är belägen på Tärna - Stensele allmänningsskogs mark med ytterligare ett år. Förlängningen innebär att förbudet gäller till den 25 januari 1990.

Bakgrund och motivering

Kirjesålandet var ett av tre områden i landet där domänverket och naturvårdsverket inte kunde träffa överenskommelse. Regeringen beslutade den 15 november 1984 att "Kirjesålandet är av sådan betydelse från naturvårdssynpunkt" att det "skall bevaras för framtiden". Med anledning härav beslutade länsstyrelsen den 20 december 1984 med stöd av 11 § naturvårdslagen att meddela förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta åtgärd som strider mot syftet med reservatsbestämmelserna för Kirjesålandet. Beslutet gällde i tre år. Allmanningen överklagade beslutet till regeringen som inte ändrade beslutet.

I beslut den 25 januari 1988 (dnr 11.121-2431-86) förordnade länsstyrelsen om naturreservat för urskogsartade fjällbarrskogar och fjäll i Västerbottens län. I reservatsbeslutet ingår Kirjesålandet förutom den del som ägs av Tärna - Stensele allmänningsskog, det s k Mattanberget. För den delen beslutade länsstyrelsen åter om ett interimistiskt förbud gällande till den 25 januari 1988. Förbudet innebär att det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd utföra någon av de åtgärder som finns redovisade i punkterna 1 - 11 under "Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet" i reservatsbeslutet den 25 januari 1988. Det är med andra ord förbjudet att utan länsstyrelsen tillstånd:

1. Uppföra helt ny byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning.
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv.

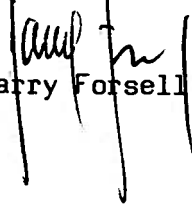
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa.
6. Dika, dämna eller vidta vattenreglering.
7. Fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd.
8. Plantera in för trakten främmande djurart.
9. Framföra motordrivet fordon på barmark i terräng med undantag för uttransport av redan fälld älg.
10. Använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.
11. Sprida ut kalk på land.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter för renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torrträd.

Länsstyrelserns beslut i denna del är överklagat av allmänningen till regeringen. Ärendet är inte avgjort.

Enligt länsstyrelsens mening är Mattanberget av stort värde för Kirjesålandet som helhet. Där finns mycket produktiva och välvuxna granurskogar. Det finns också urskogsartad tall med åldrar upp mot 600 år. Området har mycket högt naturvärde. Under år 1988 har förhandlingar bedrivits om förvärv av området. Dessa har ännu inte slutförts. Med hänsyn härtill och till vad som i övrigt förevarit i ärendet anser länsstyrelsen att det nu är olämpligt att åtgärder vidtas som strider mot syftet med eventuellt kommande reservatföreskrifter. Förbudet gäller utan hinder av förd klagan.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och energidepartementet, se bilaga.

Harry Forsell

Percy Gustavsson

Bilaga
Hur man överklagar

Kopia till

Författningssamlingen
SNV
Storumans kommun
Boverket
Vägförvaltningen
Fastighetsbildningsmyndigheten
Lantbruksnämnden
Skogsvårdsstyrelsen
ME

Till
enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för urskogsartade fjällbarrskogar och fjäll i Västerbottens län
(11 bilagor)

Administrativa uppgifter om reservaten och beskrivning av områdena, se bilaga 1 - 8.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att följande fjällnära urskogsartade barrskogar och fjäll skall vara naturreservat (7 § naturvårdslagen) Namnen på naturreservaten anges nedan. Beslutet innebär också att Vindelfjällens naturreservat utvidgas.

1. Oxfjället
2. Blaikfjället (kronans mark)
3. Gitsfjället
4. Marsfjället
5. Skalmadal
6. Kirjesålandet (utvidgning av Vindelfjällen)
7. Matsorliden (utvidgning av Vindelfjällen)
8. Giertsbäcksdalen (utvidgning av Vindelfjällen)

Naturreservatens avgränsning har angetts på bifogade kartor. Reservaten omfattar enbart statlig mark. Enklaver av enskild mark, ströängar och liknande som ligger inom de på kartan redovisade reservaten ingår således inte. För ett område vid Mattaberg på Tärna-Stensele allmänning förordnas nu om bestämmelser enligt 11 § naturvårdslagen (se nedan under Kirjesålandet).

Renskötsel, jakt och fiske kan ske inom ramen för naturreservatens syften. I övrigt behöver områdena skyddas mot alla former av markutnyttjande som direkt påverkar deras natur.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservaten (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1988-01-25

11.121-2431-86

1. Uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. Anlägga väg
3. Anlägga luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv
5. Borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
6. Dika, dämma eller vidta vattenreglering
7. Fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd.
8. Plantera in för trakten främmande djurart.
9. Framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen med undantag för uttransport av redan fälld älg.
10. Använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

11. Sprida ut kalk på land.
12. Sprida ut kalk i vatten.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torrträd.

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

1. Utmärkning och information om reservatet.
2. Uppsättning av informationstavlor.

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservaten (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m.
2. Göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällan inräknade.

1988-01-25

11.121-2431-86

3. Framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen.

Särskilda föreskrifter för vissa områden

4 Marsfjället

Punkt 9 under bestämmelserna om rätten att förfoga över fastighet (8 § naturvårdslagen) skall inte gälla för rennäringen på kalfjällsdelarna av reservatet eller på lederna upp till kalfjället.

Om regeringen inom tio år beslutar att Fatsjö kraftverk skall byggas gäller inte bestämmelserna i detta beslut för byggandet av Fatsjö kraftverk. Länsstyrelsen förutsätter emellertid att detta i så fall sker med minsta möjligt intrång i naturreservatet.

6 Kirjesålandet

För Kirjesålandet både för kronans mark och den del som ligger på Tärna-Stensele sockenallmänning gällde interimistiskt skydd i tre år från 1984-12-20. Länsstyrelsen beslutar nu (11 § naturvårdslagen) att det skall vara förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd utföra någon av de åtgärder under punkterna 1 - 11 som finns redovisade under "Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet". Beslutet enligt 11 § naturvårdslagen gäller för den del av Kirjesålandet som är belägen på Tärna-Stensele sockenallmänning. Avgränsningen är den som bör gälla för ett slutligt reservat och framgår av bifogade karta. Det gäller under en tid av ett år från 1988-01-25. Beslutet gäller utan hinder av anförda besvär.

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vården och förvaltningen

Reservatens nuvarande struktur med endast ringa påverkad urskogsartad fjällbarrskog, fjällbjörkskog och fjäll skall bevaras. De anordningar för besökare som behövs skall anpassas till detta mål. Inom ramen för detta mål skall länsstyrelsen verka för att reservaten i ökad omfattning utnyttjas för ett verkligt vildmarksanknutet friluftsliv. Det skall ske i nära samråd med berörda samebyar med hänsyn till områdenas centrala betydelse för deras näring. De förvaltningsinsatser som dessa reservat föranleder är i huvudsak utmärkning, tillsyn och information.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

Ett särskilt rådgivande organ, samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat finns. Den skall också behandla frågor för de områden som Vindelfjällen nu utvidgas med.

1988-01-25

11.121-2431-86

För Oxfjället, Blaikfjället, Gitsfjället, Marsfjället och Skalmadal skall motsvarande samrådsgrupp inrättas. I den skall således förutom länsstyrelsen ingå representanter för Dorotea och Vilhelmina kommuner, lantbruksnämnden, domänverket, Vilhelmina revir, samt Vilhelmina södra och norra samebyar.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer bifogade principskötselplan som i tillämpliga delar skall gälla för samtliga reservat (bilaga 9).

En särskild skötselplan skall dessutom snarast upprättas för Marsfjället. Den skall utarbetas i nära samråd med berörd sameby. Skötselplanen för Vindelfjällen skall revideras så att den också omfattar Kirjesålandet, Matsorliden och Giertsbäcksdalen. Husbehovsavverkning för bofast ortsbefolkning skall behandlas i dessa planer. Skötselplanerna kommer att bli föremål för styrelsens ställningstagande.

Särskilda skötselplaner skall på sikt utarbetas för samtliga reservat och även innehålla släckningsplaner i den händelse skogsbrand skulle uppstå.

Redogörelse för ärendet

Domänverket drog 1952 upp en särskild skogsodlingsgräns för barrskogen upp mot fjällkedjan. Därefter har inte något skogsbruk bedrivits inom dessa delvis landskapstäckande barrskogar. Motiven för skogsodlingsgränsen var bl a att osäkerhet rådde om det var möjligt att föryngra dessa fjällnära skogar om de avverkades. Andra motiv var naturvård och rennäring. Sedan 1952 har i olika tidsskeden i diskussion om att behålla skogsodlingsgränsen motiven växlat mellan dessa intressen. Omkring 1980 började emellertid domänverket planera för skogsbruk ovanför skogsodlingsgränsen, vilket innebar att en intressekonflikt uppstod mellan naturvård och skogsbruk. Länsstyrelserna och naturvårdsverket genomförde då en inventering av fjällnära urskogsartade barrskogar. Med denna inventering som grund enades domänverket och naturvårdsverket 1984 om att de i detta beslut upptagna områdena skulle sparas för framtiden. För ett av områdena i Västerbottens län, Kirjesålandet, kunde man inte enas utan frågan hänsköts till regeringen, som beslutade att området skulle bevaras för framtiden och att skogsbruk inte skulle bedrivas.

Naturvårdsverkets och domänverkets överenskommelse samt regeringens beslut var provisoriska administrativa åtgärder i avvaktan på beslut om långsiktigt skydd med stöd av naturvårdslagen. Regeringen uppdrog 1985-09-05 åt naturvårdsverket, att efter samråd med berörda länsstyrelser samt med utgångspunkt främst i naturvårdslagens bestämmelser utarbeta underlag för permanenta skydds- och förvaltningsformer

1988-01-25

11.121-2431-86

för de totalt 55 aktuella områdena i de olika fjällänen. I uppdraget angavs att verket skall lämna förslag till lämpliga principer för skyddsföreskrifter, detaljavgränsningar, naturvårdsförvaltning m m. Skyddsföreskrifterna skulle utformas så enhetligt som möjligt och områdenas avgränsning på karta och i terrängen göras lättfattlig och ändamålsenlig. Vidare framhölls att för mark inom områdena, som inte ägs av staten, bör skyddsåtgärderna i största möjliga utsträckning samordnas med de skyddsåtgärder som vidtas beträffande statens mark.

Vart och ett av de avgränsade fjällnära skogsområdena har sådana värden från naturvårdssynpunkt att de uppfyller naturvårdslagens krav för naturreservat.

Regeringens uppdrag innehåller inga preciserade direktiv om vilken skyddsform som skall tillämpas. Skyddet skall dock i huvudsak grundas på naturvårdslagens bestämmelser. Det understryks också att skyddsföreskrifterna bör vara enhetliga. Därmed saknas också i praktiken annat alternativ till skydd enligt naturvårdslagen än som naturreservat.

Detaljavgränsning av områdena har gjorts av länsstyrelsens naturvårdsenhet i samråd med berörda domänverksrevir.

Naturreservatsbestämmelserna och principerna för vård och förvaltning har utformats gemensamt av naturvårdsverket och berörda länsstyrelser.

Statens naturvårdsverk, Svenska samernas riksförbund gemensamt för berörda samebyar, domänverket, Sorsele, Storumans, Vilhelmina och Dorotea kommuner, domänverket, lantbruksnämnden, Tärna - Stensele allmänningsskog samt Svenska naturskyddsföreningen med berörda kretsar har yttrat sig. Skrivelser har dessutom inkommit från Sorsele och Vilhelmina allmänningsskogar samt från enskilda markägare i Grytsjö, Blaikliden och Marsliden.

För särskilda kommentarer till de olika reservaten, se bilaga 1-8.

Områdenas betydelse och behov av skyddad vård

Områdena utgör länets och några av landets mest skyddsvärda urskogsområden. De har höga allmänekologiska, zoologiska och botaniska värden. För flera hotade och sällsynta arter utgör de livsmiljön. Områdena har även höga värden för friluftslivet genom vildmarkskaraktären och den anslående orörda skogs- och fjällnaturen.

Urskogarna och angränsande fjäll består av hela intakta landskap eller landskapsavsnitt med stora inslag av andra orörda naturtyper - myr, vatten, fjällhed m m. Ca hälften av områdenas areal utgörs av andra markslag än barrskog. De olika markslagens ekosystem är invävdade i och beroende av varandra. Landskapets i

sin helhet genuina, orörda karaktär är en given grundfaktor vid definitionen av reservatens syfte.

Det principiella målet för ett urskogsreservat är att bevara urskogens ekosystem i orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga processer som formar urskogsmiljön löpa fritt. I ekosystemet ingår såväl mark och vatten som växter och djur. Med naturliga processer avses både de långsamma förändringar som sker i vegetationen och de mer eller mindre regelbundet återkommande, omdanande rubbningar av denna utveckling. Exempel på rubbningar är bränder, stormfällning och utslagning av vegetation genom tillfälliga extrema klimatförhållanden. Även faunans långsiktiga förändringar, eller fluktuationer - vilka i hög grad är knutna till vegetationsförändringar - ingår i de naturliga processerna.

De flesta av de urskogar i fjällområdet som avsätts som naturreservat är tillräckligt stora och välavgränsade för att i väsentlig grad kunna fungera som självständiga barrskogsekosystem med fortsatt fri utveckling av de processer som formar miljön och med relativt naturlig frekvens av de djurarter som förekommer här. Urskogarna ligger dessutom som kärnor i en större skogsregion längs fjällkedjan, vilket i sin helhet har ett från landets övriga barrskogar avvikande, ostörd karaktär. Genom de naturliga grunddragen i detta mycket stora sammanhängande barrskogar torde det finnas en unikt god förutsättning att de avgränsade naturreservaten skall kunna fortleva som naturliga skogsekosystem.

Det går dock inte att betrakta urskogarna som helt oberoende öar i det större delvis kulturlandskapet. Skogsbruk, jakt, brandbekämpning m m i urskogarna omgivningar, påverkar indirekt även urskogarnas vegetation och fauna. Målet torde därför behöva modifieras till att avse bevarande av urskogens ekosystem och naturliga processer i ett i huvudsak orört tillstånd.

Reservaten innehåller intresseväckande naturmiljöer och en ökad besöksfrekvens från allmänhetens sida kan förväntas. En sådan utveckling är positiv och förenlig med den grundläggande tanken att naturreservaten helst bör vara till gagn för både naturskydds- och friluftssintressen. Eftersom den orörda miljön är grunden till både naturskyddet och den speciella naturupplevelsen måste dock denna miljö värnas så att den inte förlorar i kvalitet vad gäller både orörd miljö och tillhörande naturupplevelser.

Utnyttjande av urskogsreservaten för sådan forskning och miljöövervakning som är viktig i ett större naturvårdssammanhang eller för ekologisk grundforskning är helt förenligt med urskogsreservatens ändamål. Även forskningen måste dock underordnas bevarandeaspekterna och bedrivas på ett sådant sätt att områdena inte skadas.

Ändamålet med reservaten är således att bevara urskogens och olika fjällnaturtypers ekosystem och naturliga processer samt

1988-01-25

11.121-2431-86

landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Särskilda motiv för de olika reservaten framgår av bilaga 1-8.

Samordning med rennäringen

Reservaten är av stort värde för rennäringen genom att de innehåller hänglavskogar. De idag tydligast synliga spåren av samernas renskötsel är stubbar efter hänglavsförande träd vilka fällts för att göra trädlavarna åtkomliga för renarna. Lokalt kan sådana stubbar påträffas relativt rikligt men också saknas över stora områden.

Förutom fällningen av lavbärande träd har avverkningar skett för vedbrand, främst torrträd, samt för andra husbehovsändamål.

Totalt sett har dock samernas avverkningar haft liten inverkan på skogsekosystemet. Renen som växtätare har alltid varit en viktig ekologisk faktor i den fjällnära skogen.

Det är viktigt att se till naturvårdens och rennäringens starka gemensamma bevarandeintressen i den fjällnära skogen och att samordna dessa intressen inom reservatens ram. Eftersom reservaten garanterar att vidsträckta hänglavskogar långsiktigt bevaras från omdanande skogsbruk, vägar etc, torde de vara av stor nytta för rennäringen.

Länsstyrelsen är emellertid medveten om att avsättandet av dessa reservat inte innebär en helhetslösning för rennäringens behov av hänglavskogar och årstidsbeten. Skogsbruket måste också fortsättningsvis ta största möjliga hänsyn till rennäringen inom områdena där skogsbruk kan bedrivas.

Jakt och fiske

De stammar av olika djurarter som förekommer i den fjällnära skogen är utsatta för periodvis mycket hårda förhållanden vad gäller klimat och tillgång på föda. De flesta arters numerär bestäms i första hand av sådana förhållanden. Jaktens påverkan på faunan är - utom då det gäller större rovdjur och älg - troligen marginell jämfört med naturligt gynsamma och ogynsamma perioder. Den jakt som sedan lång tid bedrivits i de aktuella urskogsområdena torde därför inte påtagligt påverka ekosystemen och kan fortsätta även när områdena avsatts som reservat.

Några särskilda inskränkningar i fisket behövs inte för att tillgodose reservatets syfte. Utsättning av främmande fiskarter och bekämpning av fisk med kemiska medel är dock åtgärder som inte kan accepteras. Kalkning av försurade sjöar för att bibehålla den naturliga fiskstammen kan tillåtas efter prövning i

1988-01-25

11.121-2431-86

varje särskilt fall. Kalkning på land i tillrinningsområden bör inte tillåtas.

Ortsbefolkningens avverkning för husbehov

I vissa mindre delar av de nu beslutade naturreservaten har upplåtelser för avverkning av brännved och sågvirke för husbehov förekommit. Det gäller bl a södra delen av Marsfjället mot Grytsjö och Blaikliden samt västligaste delarna av Kirjesålandet. Inom områden där husbehovsavverkning tidigare förekommit avser länsstyrelsen också fortsättningsvis ge tillstånd till avverkning i ungefär samma omfattning som tidigare. Dessa frågor skall också behandlas i kommande detaljskottsplaner för de olika reservaten.

Naturvårdsförvaltning

I samband med att Vindelfjällens naturreservat bildades 1974 prövades frågan om naturvårdsförvaltningen ingående för den här typen av naturreservat. Till sådana fjäll och fjällskogsområden är en rad olika intressen knutna. Därför bedömdes länsstyrelsen vara den myndighet som genom sitt vida samhällsansvar var bäst lämpad att vara naturvårdsförvaltare. Länsstyrelsen är regional naturvårdsmyndighet och har enligt naturvårdsförordningen ett övergripande ansvar för naturvårdsförvaltningen i länet och är dessutom ansvarig för drift och underhåll av de statliga fjällederna. För naturvårdsförvaltningen av Vindelfjällen och arbetet med fjällederna har länsstyrelsen särskild anställd personal i fjällområdet. Enligt naturvårdsverket måste med hänsyn till rådande knapphet på medel naturvårdsförvaltningen av nu beslutade reservat ske genom omfördelning av arbetsuppgifterna för länsstyrelsens nuvarande förvaltningspersonal i fjällområdet.

Domänverket var i detta ärende i ett inledande skede enig med länsstyrelserna och naturvårdsverket om att länsstyrelserna skulle vara naturvårdsförvaltare. Domänverket har emellertid senare i sitt yttrande ansett sig böra få denna uppgift i Dorotea och Vilhelmina. Lantbruksnämnden däremot har ansett att länsstyrelsen bör vara naturvårdsförvaltare. Detta speglar ungefär den diskussion som föregick länsstyrelsens ställningstagande till naturvårdsförvaltningen för Vindelfjällen. Några nya skäl för att länsstyrelsen inte skulle vara naturvårdsförvaltare för naturreservat i fjällområdet har inte framkommit.

Genom att så många olika samhällsintressen är knutna till fjällen och det fjällnära området är länsstyrelsen fortfarande genom sitt breda samhällsintresse bäst lämpad att vara naturvårdsförvaltare i fjällområdet. Därigenom hålls också möjligheten att skapa en särskild enhet för detta arbete öppen. En sådan organisation finns i Norrbottens län och har inneburit ökade resurser.

1988-01-25

11.121-2431-86

Staten bekostar naturvårdsförvaltningen genom naturvårdsverkets anslag H5, Vård av naturreservat.

Blaikfjället, enskild mark

Länsstyrelsen är införstådd med att Blaikfjället har stora naturvärden.

Med nu föreliggande beslut och i övrigt gällande restriktioner på markanvändningen är mycket stora områden skyddade i denna del av länet. Vid avvägning mellan naturvårdens intressen och behovet av arbetstillfällen och skogsråvara anser länsstyrelsen - därför i likhet med skogsvårdsstyrelsen, berörda kommuner och markägare - att naturreservatet för Blaikfjället kan begränsas till den av staten ägda marken.

Säkerställande av övrig berörd enskild mark

I regeringens uppdrag framhölls att för mark som inte ägs av staten inom de redovisade områdena borde skyddsåtgärderna i största möjliga utsträckning samordnas med de skyddsåtgärder som vidtas beträffande statens mark.

Naturvårdsverket förhandlar med SCA om förvärv av mark vid Rissjö, som skall ingå i Gitsfjället. När dessa förhandlingar slutförts får avgränsningen av Gitsfjället revideras i detta avsnitt.

Inom Kirjesålandet ingår ett område som ägs av Tärna -Stensele allmänning och där förordnande gäller enligt 11 § naturvårdslagen. Förhandlingar om förvärv av området skall bedrivas. Om dessa förhandlingar skulle misslyckas kan länsstyrelsen ändå pröva förordnade om naturreservat. Frågan om intrångsersättningsningens storlek får i så fall fastställas av fastighetsdomstolen.

Nalovardo, domänreservat

Nalovardo är ett av de områden som enligt regeringens uppdrag skulle skyddas enligt naturvårdslagens bestämmelser. I sitt remissvar tillstyrkte Sorsele kommun och domänverket naturreservat. Därefter har företrädare för kommunen och Sorsele revir till länsledningen framfört att domänreservat var bättre med hänsyn till domänverkets stora friluftssatsning främst på fiske i Sorsele.

Domänverket har under 1987 avsatt Nalovardo som domänreservat.

Länsstyrelsen beslutar med hänvisning till ovanstående att inte bilda naturreservat för Nalovardo.

1988-01-25

11.121-2431-86

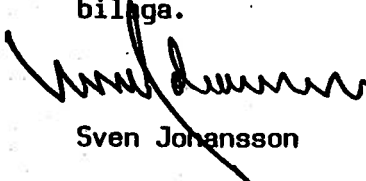
Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse.

I styrelsens beslut deltog landshövding Sven Johansson jämte ledamöterna Lorenz Andersson, Hans Berglund, Bert-Ove Bäckman, Nils Häggström, Laila Johansson, Kjell Kling, Yngve Lauritz, Mats Lindberg, Sverker Lindberg, Kerstin Lundström, Stefan Löfstedt, Ernst Löwgren, Torsten W Persson och Allan Sjöström.

I den slutliga handläggningen deltog även länsantikvarie Karin Eriksson, länsråd Harry Forsell, planeringsdirektör Harald Frisendahl, förste länsassessor Percy Gustavsson, överlantmätare Tore Kvarnbrink, avdelningsdirektör Per Erik Persson, föredragande, samt länsarkitekt Märt Saarm.

Mot beslutet beträffande Blaikfjället enskild mark anmäldes avvikande mening av avdelningsdirektör Per Erik Persson enligt bilaga.

Sven Johansson

Per Erik Persson

Bilagor
Kartor

Avvikande mening beträffande Blaikfjället enskild mark
Besvärshänvisning

1988-01-25

11.121-2431-86

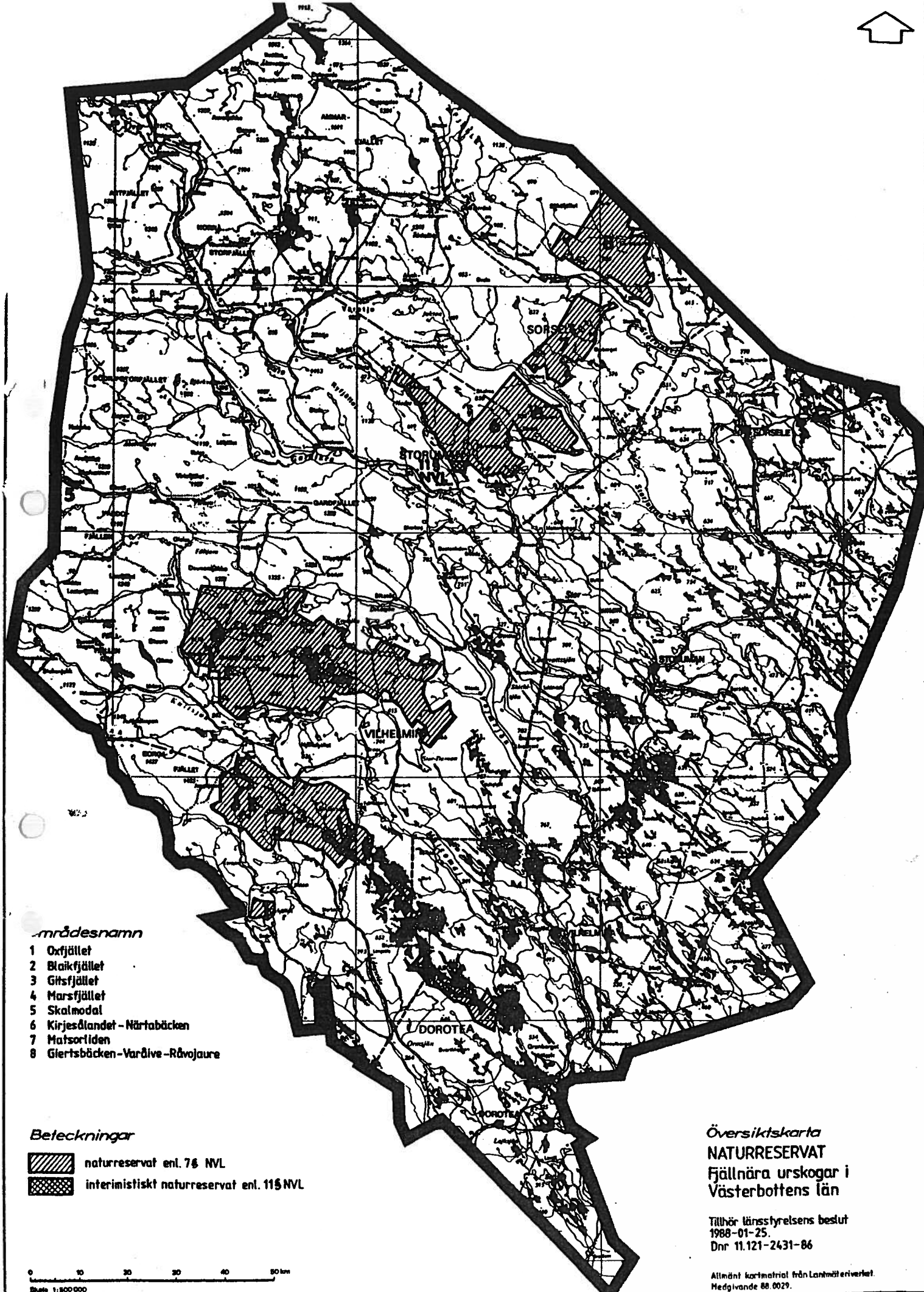
SÄNDLISTA

Domänverket, centralförvaltningen
Domänverket, Umeå distrikt
Domänverket, Vilhelmina revir
Domänverket, Stensele revir
Domänverket, Sorsele revir
Tärna-Stensele sockenallmänning (rek + mb)
Grans sameby
Rans sameby
Umbyns sameby
Vilhelmina norra sameby (rek + mb)
Vilhelmina södra sameby
Svenska samernas riksförbund (rek + mb)

Kopia till

Styrelsens ledamöter och suppleanter (35 ex)
Statens naturvårdsverk
Dorotea kommun
Vilhelmina kommun
Storumans kommun
Sorsele kommun
Lantbruksnämnden
Skogsvårdsstyrelsen
Vilhelmina sockenallmänning
Sorsele sockenallmänning
Blaikfjällets intresseförening
SCA Skog, Sundsvall
Svenska naturskyddsföreningen, Stockholm
Svenska naturskyddsföreningen, Västerbottens länsförbund
Dossier Oxfjället, Blaikfjället, Gitsfjället, Marsfjället,
Skalmodal, Kirjesålandet, Matsorliden, Giertsbäcksdalen

LE
LE
LA
PE
NE
PEP

Områdesnamn

- 1 Oxfjället
- 2 Blakfjället
- 3 Gitsfjället
- 4 Marsfjället
- 5 Skalmadal
- 6 Kirjesölandet - Närtabäcken
- 7 Matsortiden
- 8 Gierlsbäcken - Våråive - Råvojaure

Beteckningar

- naturreservat enl. 76 NVL
- interimistiskt naturreservat enl. 115 NVL

Översiktskarta
NATURRESERVAT
Fjällnära urskogar i
Västerbottens län

Tillhör länsstyrelsens beslut
1988-01-25.
Dnr 11.121-2431-86

Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket.
Hedgivande 88.0029.

Fiskerieteknik AB

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Matsorliden
Kommun	Sorsele
Läge	40 km VNV Sorsele
Topoblad	24G Umnäs, 24H Sorsele
Totalareal, därav barrskog, ha	13000 7000
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning av området

Området består av vidsträcka fjällrandplatåer runt Guvertfjället. Tillsammans med Juktådalen innehåller området ett mångfaseterat högplatå-, bergs- och dalgångslandskap med ett av fjällkedjans största sammanhängande intakta barrskogsområden. Förutom skog ingår avsevärda arealer myr och sjö.

Granen - som är områdets dominerande trädslag - är inom högplatåerna gles- och lågvuxen. Liderna däremot kännetecknas ofta av välslutna och högväxta bestånd. Tall växer inom flera delar och är beståndsbildande bl a vid Juktån. Tallen har här sin enda större förekomst som beståndsbildande trädslag inom Västerbottens fjällurskogar. Områdets viktigaste skogstyp är den friska ristypen. I granskogarna domineras fältskiktet av blåbär, i tallskogarna av kråkbär. Lokalt i liderna förekommer även granskogar med högörtsamhällen.

Huvuddelen av områdets skogar är orörda. Samtliga sjöar och vattendrag är oreglerade för vattenkraft.

Juktådalen samt sluttningarna mot Vindelälven vid Jillesnåle ingår i det 1974 beslutade Vindelfjällens naturreservat. Det var före nu aktuellt beslut de största som naturreservat skyddade skogarna i landet. I dessa områden finns också de lägst belägna och mest produktiva urskogsartade skogarna utmed fjällkedjan i Västerbottens län. Reservatsföreskrifterna för Vindelfjällen har ungefär samma innehåll som föreskrifterna i detta beslut.

Redogörelse för ärendet

....
Inga erinringar har inkommit mot förslaget.

....
Särskilda motiv för naturreservatet

Ett stort, mångformigt område med rik uppsättning orörda fjällbarrskogstyper längs en lång kontaktzon mellan fjäll och skogsland. Såväl tall- som granskogar i olika blandningar och åldersstadier. Intakta vattensystem.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Giertsbäcksdalen
Kommun	Sorsele
Läge	40 km NV Sorsele
Topoblad	24H Sorsele, 25G Ammarnäs, 25H Arjeplog
Totalareal, därav barrskog, ha	22000 9000
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning av området

Området utgörs av plåtåer med inskjutande daltungor och sjöbäcken vid randen av Björkfjällsmassivet.

Giertsbäcksdalen är en grund kittelformad dalgång där granen växer i ett distinkt bälte mellan 500 och 600 m ö h medan dalbotten är beväxt med nästan ren björkskog. Dalgången är i det närmaste helt opåverkad.

Barrskog återfinns även i och i anslutning till branter mot Vindelälven samt mer sammanhängande vid Vouvosjaure. Gran på frisk ristyp dominerar men lokalt som vid Vuovosberg kan tallen vara ganska vanlig.

Det avgränsade områdets mest dominerande naturtyper är dock fjäll, myr och vatten.

Redogörelse för ärendet

Inga erinringar har inkommit mot förslaget.

Särskilda motiv för naturreservatet

Området är stort, mångformigt och väl avgränsat. Det rymmer ett flertal natur- och vegetationstyper. Giertsbäcksdalen är en helt intakt fjälldalgång med en sällsynt väl utvecklad vegetationszonering.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Kirjesålandet
Kommun	Storuman
Läge	10 km N Slussfors
Topoblad	24G Umnäs
Totalareal, därav barrskog, ha	35000 16000
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning av området

Kirjesålandet ligger i omedelbar anslutning till Väretsfjällets sydostliga utlöpare och Vindelfjällets naturreservat. Det består av mot söder i avsatser fallande platåer vilka upptas av långsträckta bergryggar och kullar, myr- och sjöutfyllda sänkor samt moränmarker. Områdets mest framträdande landskapselement är det vida sjöbäckenet runt sjöarna Magasjön och Stenträsket. Förutom detta centrala nederbördsområde finns ett även ett västligt med avrinning mot Kirjesån och två mindre i öster med avrinning mot Gardsjön respektive Juktån.

Områdets viktigaste naturtyp är den grandominerade barrskogen. Granskogen är beståndsbildande upp mot 600 m ö h, men tränger i form av mindre grupper och kloner upp mot 700 m ö h. Tall förekommer främst på moränryggar längs Kirjesån. Kirjesålandet utmärks av genomgående goda boniteter. Frisk ristyp är den vanligaste skogstypen följt av våta- fuktiga ristyper. Lokalt på sluttningar förekommer rika örttyper. Området uppvisar i övrigt en provkarta på granskogar av olika typer och åldersstadier från drygt 100-åriga brännor till mer än 300-åriga gammelgranbestånd.

Inom detta område förekommer mycket få spår av mänsklig påverkan på skogen vilket är märkligt med tanke på de produktiva förhållandena. En viktig orsak härtill är sannolikt att de anslutande vattendragen i endast ringa omfattning iordningställts för flottning.

Redogörelse för ärendet

Kirjesålandet var ett av tre områden i landet där överenskommelse mellan domänverket och naturvårdsverket ej kunde nås. Frågan om markutnyttjandet hänsköts därför till regeringen för avgörande.

Regeringen beslutade 84-11-15 att "Kirjesålandet är av sådan betydelse från naturvårdssynpunkt" att det "skall bevaras för framtiden". Med anledning härav beslutade länsstyrelsen 84-12-20 om interimistiskt förordnande (11 § naturvårdslagen) för kronoparken Kirjesålandet och en angränsande del av mark tillhörig Tärna - Stensele allmänningsskog (Mattanberget). Gränsen för förordnandet följde helt den som angavs i naturvårdsverkets och skogsstyrelsens gemensamma urskogsinventering, vilken också låg till grund för regeringens ställningstagande 84-11-15.

Allmanningen överklagade länsstyrelsens beslut till regeringen vilken dock avvisade besvären.

Enligt länsstyrelsens uppfattning är Mattanberget av utomordentligt värde för Kirjesålandet som helhet. Det rymmer de mest produktiva och välvuxna granurskogarna samt en betydande mängd urskogsartad tall med åldrar upp mot 600 år. Med hänsyn till områdets stora naturvärden och regeringens tidigare beslut anser länsstyrelsen att Mattanberget skall bli naturreservat.

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har tillsammans med domänverket, Stensele revir enats om gränserna på kronomarken.

Beträffande allmänningsskogen har diskussioner förts med allmänningssstyrelsen. Länsstyrelsen har vidare medverkat vid ett par informationsmöten i bygden.

Storumans kommun, allmanningen och angränsande skifteslag ställer sig avvisande till en reservatsbildning.

Flera av remissvaren tar upp frågor kring husbehovsavverkning och hemvedshuggning. Länsstyrelsens uppfattning är detta skall tillåtas på platser där det tidigare förekommit, men att omfattning och lokalisering måste preciseras i skötselplanen.

Särskilda motiv för naturreservatet

Kirjesålandets produktiva, ståtliga granurskogar saknar motsvarighet i landet vad gäller omfattning och variation (skogstyper, beståndsåldrar). Området är dessutom terrängmässigt väl avgränsat, innehåller flera intakta nederbördsområden och har obruten fjällkontakt.

Principplan för skötseln av Mattanbergets (del av Kirjesålandet)
naturreservat

1. Syfte

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att utöva tillsyn av området och ge information i den omfattning som erfordras för att tillgodose ändamålet med reservatet. Inga skötselåtgärder skall vidtas med undantag för de anordningar som anges nedan.

2. Naturvårdsförvaltning

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.

3. Skötsel av mark och vatten

Endast tillsyn skall ske. Omfattningen härav bestäms årligen med hänsyn främst till faunaskyddsbehovet och eventuella friluftsanordningar.

4. Information

Större informationstavlor med föreskrifter och allmän information om reservatet samt standardinformation om urskogar sätts upp där behov av sådana finns d v s på platser från vilka det är naturligt att bege sig in i reservatet. Inledningsvis skall detta enbart ske i mycket begränsad omfattning.

5. Vägvisning

Skyltning och vägvisning från allmän väg in till reservatet skall ske efter samråd med vägverket och där behov av detta bedöms föreligga.

6. Utmärkning

Reservatet skall utmärkas med reservatsskyltar där de mest frekventerade stigarna går in i området samt vid frekventerade platser inne i området. Gränsmarkering genom märkning på träd och stolpar skall endast ske i de avsnitt där osäkerhet om var gränserna går inte får föreligga. Gränsmarkering krävs inte mot fjäll och skog som inte är föremål för skogsbruk.

7. Bränder - brandsläckning

För att förbereda släckning vid eventuell brand kommer en särskild brandbekämpningsplan att upprättas i samråd med det lokala brandförsvaret. Syftet är att bestämma lämpliga metoder för släckning efter den tillgängliga utrustningen, brandens storlek och läge när den upptäcks, olika väder, årstider, förutsättningar för självsläckning m m. Målet är att omedelbart inom ramen för gällande brandlag och med så skonsamma metoder som möjligt bekämpa bränder.

1988-01-26

1991-01-18

8. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Staten bekostar naturvårdsförvaltningen genom naturvårdsverkets anslag H 5, Vård av naturreservat.

9. Tillsyn

Årlig tillsyn skall ske enligt årsplanen för länsstyrelsens naturvårdsförvaltning i fjällområdet.

Enligt sändlista

Vindelfjällens naturreservat. Förbud att beträda
Marsivagge 15 maj - 1 augusti
(1 bilaga)

Marsivagge inom Vindelfjällens naturreservat är sedan gammalt känt för sin rika våtmarksfågelfauna. Under senare år har emellertid området blivit allt flitigare besökt av fågelintresserade personer. Störningarna under häckningstiden har därför blivit så allvarliga att den rika fågelfaunans fortbestånd i området kan äventyras. Länsstyrelsen har därför utarbetat ett förslag till beträdnadsförbud under del av året.

Frågan har behandlats i samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat. Statens naturvårdsverk, Sorsele kommun och lantbruksnämnden har yttrat sig.

Som komplettering till bestämmelserna för Vindelfjällens naturreservat (beslut 1974-02-25) beslutar länsstyrelsen med stöd av 10 § naturvårdslagen (1974:1025) att förbud skall gälla att

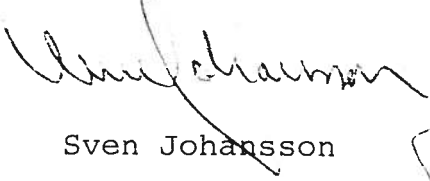
beträda Marsivagge under tiden 15 maj - 1 augusti.

Områdets gränser har markerats på bifogad karta liksom ett stråk där passage genom området är tillåten.

Beslutet skall ej medföra inskränkning i samebyarnas och lantbruksnämndens rättigheter och skyldigheter enligt rennäringslagen och rennäringsförordningen.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga (formulär 1).

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse.

Sven Johansson

Per Erik Persson

Bilaga

Karta över området

Sändlista

Sorsele kommun
Grans sameby
Lantbruksnämnden

Kopia till

Statens naturvårdsverk
Vägförvaltningen
Fastighetsbildningsmyndigheten
Sorsele kommun byggnadsnämnden
Sorsele kommun hälsovårdsnämnden
Naturvårdsregistret
Västerbottens oritologiskaföreningen
Sorsele kretsen av Svenska naturskyddsföreningen
handlingarna
PE
LE
JE
Vindelfjällens naturreservat
PEP
NE

kr

Naturreservat för fjällområden i Sorsele och Storumans kommuner
(3 bilagor)

Artfjället, Norra Storfjället, Tärnasjöområdet, Överstjuktan med omkringliggande fjäll, fjällbarrskogarna norr om Juktån, Ammarfjället, Vindelälvens dalgång uppströms Ammar- och Björkfjället är med hänsyn till berggrund, terrängformer, sjöar och vattendrag, lösa jordavlagringar samt växt- och djurliv av väsentlig betydelse för kännedom om fjällens natur.

På grund av sin naturskönhet och betydelse för allmänhetens friluftsliv i fjällnatur utgör de också en viktig grund för turist- orterna Ammar- och Tärna - Hemavan.

Området utnyttjas delvis intensivt av rennärings- och skogs- verksamheten, som är en viktig del i fjällmiljön. Vegetationen är renbetespräglad. Ett skydd för området medverkar till samekulturens bevarande.

Fjällbefolkningen har sedan gammalt beretts möjlighet till jakt, fiske m m på kronomarken.

En arbetsgrupp med företrädare för länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län samt statens naturvårdsverk har lagt fram förslag till naturreservatsbildning för Vindel-Laisfjällens vildmarksområde, omfattande totalt ca 7 400 km², varav 4 800 km² är belägna i Västerbottens län.

Sorsele och Storumans kommuner, statens naturvårdsverk, Västerbottens läns landsting, lantbruksnämnden, Grans, Rans och Umbyns samebyar, Umeå universitet, landsantikvarien, Västerbottens turisttrafikförbund, vägföreningen Vindelälsvägen - Forsarnas väg och Sveriges spelologförbund har yttrat sig i ärendet. Naturvårdsverket har överlämnat yttranden från domänverket, lantbruksstyrelsen, kammarkollegiet, statens planverk, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Vetenskapsakademiens naturskyddskommitté, Skogshögskolan, Uppsala Universitet, Lunds universitets zoologiska institution, Göteborgs Universitets naturgeografiska och zoologiska institutioner, Stockholms Universitets naturgeografiska institution, Svenska naturskyddsföreningen, Svenska turistföreningen, Svenska fjällklubben och Norrlands Naturvärn.

Sammanträden har hållits med ortsbefolkningen och med berörda kommuner.

Med hänsyn till den särpräglade fjällnaturen och områdets betydelse för friluftsliv beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 § naturvårdslagen att den del av området som är belägen inom Väster-

bottens län skall vara naturreservat.)

Områdets avgränsning framgår av bifogade karta och beskrivning. I reservatet ingår enbart kronomark. Enklaver av enskild mark belägna inom kronomarken ingår således inte.

Reservatsförordnandet eller med stöd därav nedan meddelade bestämmelser enligt 8 och 10 §§ naturvårdslagen samt 7 § naturvårdskungörelsen medför ej inskränkning eller ändring i samebyarnas eller lantbruksnämndens rättigheter och skyldigheter enligt rennäringslagen och rennäringskungörelsen.)

Fjällnaturen är känslig för störningar och skador. För att den ej kvalitetsmässigt skall försämrats föreskrives följande.

Föreskrifter angående förfogande över området (8 § naturvårdslagen)

Från bestämmelser enligt 8 § naturvårdslagen kan länsstyrelsen meddela undantag, om det är förenligt med syftet med naturreservatet eller om synnerliga skäl föreligger.

Det är förbjudet

- att utföra avverkning och röjning eller vidtaga andra skogliga åtgärder som inte erfordras för rennäringen eller för utnyttjande av rättigheter knutna till fjällägenheter. Domänverket äger dock rätt att till ortsbefolkningen för vedfångst och för beredande av sysselsättning upplåta rätt att avverka björk samt att för husbehovssågning avverka barrskog;
- att dämna, dika, släppa ut avloppsvatten eller göra andra ingrepp som kan väsentligt påverka sjöar och vattendrag;
- att företaga nybyggnad, uppföra anläggning eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligt annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd;
- att anlägga linbana, vägar, spår, leder och broar eller framdraga luftledningar;
- att spränga, schakta eller bedriva täkt; redan meddelade täkt-tillstånd enligt 18 § naturvårdslagen får utnyttjas i enlighet med besluten;
- att jaga andfågel eller vadare.

Föreskrifter gällande allmänheten (10 § naturvårdslagen)

Det är förbjudet

att skada fast naturföremål eller ytbildning;

att störa djurlivet;

att framföra motordrivna fordon eller övriga transportmedel annat än på härför avsedda vägar, spår, leder eller inom särskilt angivna områden med undantag av transporter för rennärningen och för utnyttjande av rättigheter som upplåtits i särskild ordning;

Länsstyrelsen avser att genom särskilt beslut meddela närmare föreskrifter. I avvaktan därpå äger denna bestämmelse ej tillämpning;

att störa rennärningen;

Länsstyrelsen avser att genom särskilt beslut meddela vad allmänheten har att iakttaga vid kontakter med rennärningen.

Vård och förvaltning enligt 7 § naturvårdskungörelsen

Länsstyrelsen avser att i särskilt beslut meddela bestämmelser för vård och förvaltning. Vidare uttalar sig länsstyrelsen för att vård och förvaltning sker enligt arbetsgruppens förslag, innebärande att länsstyrelsen formellt får ansvaret härför och att ett rådgivande organ inrättas i vilket ingår bland annat berörda kommuner, samebyar, lantbruksnämnd och domänverk.

Åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet

Information till besökare om naturförhållanden, möjligheter till friluftsliv och lämpligt uppträdande i naturen skall lägga grunden för människornas möjligheter till goda naturupplevelser i fjällmiljö.

För att fjällnaturen skall kunna utnyttjas av den rekreationssökande allmänheten krävs att tillgängligheten förbättras genom vägar, fjälleder och förbättrade övernattningsmöjligheter.

Länsstyrelsen uttalar sig för att de av arbetsgruppen föreslagna åtgärderna inklusive fjällvägen Ammarnäs - Tärna snarast kommer till utförande.

Besvär till jordbruksdepartementet enligt bilaga, formulär 1.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden, byrådirektören Per-Erik Persson, även t f länsrådet Henrik Hedhman, länsarkitekten Åke Lundberg, överlantmätaren Göran Nilsson och förste länsassessorn Stig Rönnblad deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Harry Forsell, Börje Hörnlund, Erik Johansson, Torsten Gavelin, Yngve Lauritz, Hagar Normark, Knut Marklund, Jan-Ivan Nilsson, Torsten W Persson och Sture Thuresson.

Bengt Lyberg

Per-Erik Persson

Bilagor
besvärshänvisning
karta
detaljbeskrivning av naturreservatets avgränsning

Kopia för kännedom

Sorsele kommun
Storumans kommun
Grans sameby
Rans sameby
Umbyns sameby
lantbruksnämnden
statens naturvårdsverk
statens planverk
lantbruksstyrelsen
kammarkollegiet
Riksantikvarieämbetet
domänverket, centralförvaltningen
domänverket, Umeå distrikt
Svenska samernas riksförbund
Svenska naturskyddsföreningen
Svenska turistföreningen
Umeå universitet
landsantikvarien
Västerbottens turisttrafikförbund
styrelsens ledamöter och suppleanter (22)
vägförvaltningen
lantmäterienheten
planenheten
naturvårdsregistret
handlingarna
PEP

Detaljbeskrivning av naturreservatets avgränsning

Områdets avgränsning framgår översiktligt av bifogade karta. Från en punkt med koordinatbeteckning X 7319300, Y 1551300 vid gränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län följer naturreservatets gräns kronoöverloppsmarkens gräns mot kronoparken Varåive 1:1 till en punkt X 7309450, Y 1545500 och därefter mot väster till nordostspetsen av Vuvosbergs skifteslag. Gränsen följer därefter gränsen mellan kronoöverloppsmarken och Vuvosberg. Övre Sandsele, Tjulträsk, Kraddsele, Djupfors, Nabbnäs, Ammarnäs, Bertejaur och Vallnäs skifteslag. Kronoparken Matsorliden 1:1 ingår i reservatet till en linje mot västra sidan av Granåkers utskiften och därefter från punkt X 7289200, Y 1540150 till Juktåns utlopp i sjön Fjosoken punkt X 7284200, Y 1533800 och vidare till punkt 7276750, Y 1527700 på gränsen mellan Sorsele och Storumans kommuner. Från sistnämnda punkt går gränsen mot kronoparken Girgesålandet 1:1 och Abborrhbergsutskiften och därefter mot Järvsjö till sydspetsen av sjön Övre Girjan. Gränsen följer därefter gränsen mellan kronoöverloppsmarken och Norra Fjällnäs, Boksjö, Mellansjö, Björkbacka, Laksnäs, Forsbäck, Laisholm, Krokfors och Björkfors skifteslag. Mellan Björkfors och Klippens skifteslag följer gränsen E79 Blå vägen. Därefter gränsen mellan kronoöverloppsmarken och Klippens, Umfors och Umasjö skifteslag. Mellan Umasjö och Vilasunds skifteslag går gränsen i en linje från Umasjö skifteslags nordostspets vid Järfbäcken till sydostspetsen av Umasjös skifte öster om Skafsbacken. Den följer därefter gränsen för kronoöverloppsmarken mot Vilasund, Strimasund och Högstaby skifteslag. Söder om Artfjället går den efter kronoöverloppsmarkens gräns mot Tängvattnet och Rönäs skifteslag. Därefter från västra spetsen av Rönäs skifteslag punkt X 7306580, Y 1448200 utmed norra gränsen för samfälliga stenbrottet för Tärna socken till punkt X 7306150, Y 1445420 vid norska gränsen. Artfjälldelen av reservatet avgränsas i norr av Överumans strand från västgränsen av Högstabys skifteslag söder om Överuman till norska gränsen.

Reservatet omfattar enbart kronomark. Enklaver av enskild mark belägna inom kronomarken ingår ej i reservatet.

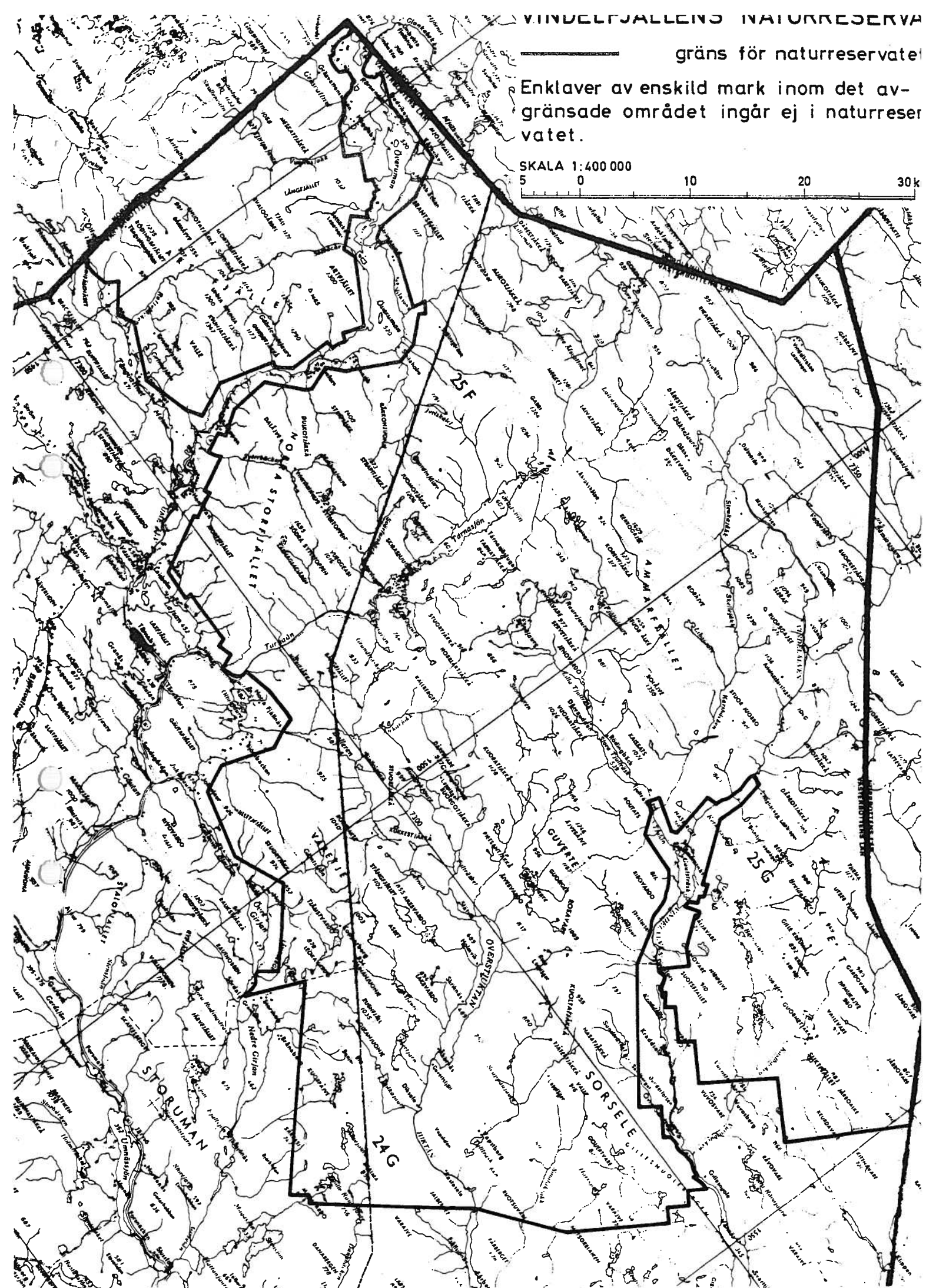
VINDELFJÄLLENS NATURRESERVAT

gräns för naturreservatet

Enklaver av enskild mark inom det avgränsade området ingår ej i naturreservatet.

SKALA 1:400 000

5 0 10 20 30 k

1978-06-30

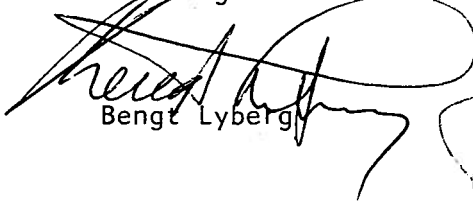
11.131-1070-78

Principplan för vård och förvaltning av Vindelfjällens naturreservat

Förslaget till plan har upprättats inom länsstyrelsens naturvårdsenhet. Planen har behandlats vid sammanträde inom samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat den 28 april 1978. Över det slutliga förslaget till principplan har statens naturvårdsverk, Svenska samernas riksförbund och lantbruksnämndens rennäringsavdelning beretts tillfälle att yttra sig. Yttrande har avgivits från statens naturvårdsverk och Svenska samernas riksförbund.

Länsstyrelsen beslutar fastställa bifogade principplan för vård och förvaltning av Vindelfjällens naturreservat.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit landshövding Bengt Lyberg, beslutande, länsantikvarien Karin Eriksson, länsråd Harry Forsell, byrådirektör Per Erik Persson, föredragande och förste länsassessor Stig Rönnblad.

Bengt Lyberg

Per Erik Persson

1978-06-30

11.131-1070-78

Kopia till
Sorsele kommun
Storumans kommun
lantbruksnämndens rennäringsavdelning
Grans sameby
Rans sameby
Umbyns sameby
Domänverket Stensele revir
Domänverket Umeå distrikt
Statens naturvårdsverk
dossien Vindelfjällen
landshövdingen
AvdC
länsantikvarien
NE
PE
LE
NE
PEP

Fjällnaturen är känslig för störningar och skador. För att den ej kvalitetsmässigt skall försämrast föreskrives följande.

Föreskrifter angående förfogande över området
(8 § naturvårdslagen)

Från bestämmelser enligt 8 § naturvårdslagen kan länsstyrelsen meddela undantag, om det är förenligt med syftet med naturreservatet eller om synnerliga skäl föreligger.

Det är förbjudet

- att utföra avverkning och röjning eller vidtaga andra skogliga åtgärder som inte erfordras för rennärings- eller för utnyttjande av rättigheter knutna till fjällägenheter. Domänverket äger dock rätt att till ortsbefolkningen för vedfångst och för beredande av sysselsättning upplåta rätt att avverka björk samt att för husbehovssågning avverka barrskog;
- att dämna, dika, släppa ut avloppsvatten eller göra andra ingrepp som kan väsentligt påverka sjöar och vattendrag;
- att företaga nybyggnad, uppföra anläggning eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligt annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd;
- att anlägga linbana, vägar, spår, leder och broar eller framdraga luftledningar;
- att spränga, schakta eller bedriva täkt; redan meddelade täkt-tillstånd enligt 18 § naturvårdslagen får utnyttjas i enlighet med besluten;
- att jaga andfågel eller vadare.

Föreskrifter gällande allmänheten (10 § naturvårdslagen)

Det är förbjudet

- att skada fast naturföremål eller ytbildning;
- att störa djurlivet;
- att framföra motordrivna fordon eller övriga transportmedel annat än på härför avsedda vägar, spår, leder eller inom särskilt angivna områden med undantag av transporter för rennärings- och för utnyttjande av rättigheter som upplåtits i särskild ordning;

Länsstyrelsen avser att genom särskilt beslut meddela närmare föreskrifter. I avvaktan därpå äger denna bestämmelse ej tillämpning;

att störa rennärningen,

Länsstyrelsen avser att genom särskilt beslut meddela vad allmänheten har att iakttaga vid kontakter med rennärningen.

Vård och förvaltning enligt 7 § naturvårdskungörelsen

Länsstyrelsen avser att i särskilt beslut meddela bestämmelser för vård och förvaltning. Vidare uttalar sig länsstyrelsen för att vård och förvaltning sker enligt arbetsgruppens förslag, innebärande att länsstyrelsen formellt får ansvaret härför och att ett rådgivande organ inrättas i vilket ingår bland annat berörda kommuner, samebyar, lantbruksnämnd och domänverk.

Åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet

Information till besökare om naturförhållanden, möjligheter till friluftsliv och lämpligt uppträdande i naturen skall lägga grunden för människornas möjligheter till goda naturupplevelser i fjällmiljö.

För att fjällnaturen skall kunna utnyttjas av den rekreativ-sökande allmänheten krävs att tillgängligheten förbättras genom vägar, fjälleder och förbättrade övernattningsmöjligheter

2.1 Naturförhållandena

Vindelfjällen omfattar en areal på 484 000 ha och är Sveriges största naturreservat. Det utgör ett tvärsnitt genom fjällvärlden från norska gränsen i väster ner i fjällbarrskogarna i öster. Höjdförhållandena varierar starkt från dalgångarnas sjöar belägna 500-600 m ö h till högfjällsmassiv på 1 600 - 1 700 m ö h. Starkt bruten topografi i väster övergår österut i alltmer utpräglade fjällplatåer mellan breda dalstråk. Det enda ostliga dalstråket som ingår i själva reservatet är Juktådalen uppströms Fjosokken.

Berggrundsförhållandena är rikt varierade. Särskilt bör de stora kalkstensförekomsterna nämnas. Dessa är av stort intresse genom deras positiva effekt på vegetationen både vad det gäller produktivitet som artrikedom. I Artfjället och Gappe finns stora gabbroområden med tillhörande egendomliga vittrings-fenomen.

Området hyser en rik uppsättning sjöar och vattendrag, som är påverkade av vattenregleringar.

Nästan alla fjällets naturtyper finns representerade. Förutom hela uppsättningar av fjällnatur ovan odlingsgränsen finns mycket vidsträckta fjällbjörkskogar samt i Juktådalen stora arealer med fjällbarrskog. Inom området finns också vidsträckta myrkomplex.

2.2 Behov av naturvårdsundersökningar

Kännedom om naturförhållandena inom området är ojämn. I första hand är det angeläget att få bättre kännedom om hur de speciell störningskänsliga avsnitten fördelar sig. Följande naturinventeringar och sammanställningsarbeten bör i första hand genomföras.

- 1 Detaljerade inventeringar av områdets fauna vad gäller såväl större däggdjur som fåglar. Årliga kontroller av ur naturvårdssynpunkt viktigare arter bör ske.
- 2 Översiktlig inventering av fjällbarrskogarna inom reservatet. Kännedomen om naturförhållandena inom dessa är i detalj dålig.
- 3 Översiktlig inventering av fjällbjörkskogarna inom reservatet.
- 4 Inventering av växtorter och växtsamhällen av speciellt värde.
- 5 Sammanställning av områden med slitagekänslig växtlighet eller störningskänslig fauna.

3 Markutnyttjande inom området

Naturvården är en markutnyttjande part i området. Genom naturreservatets genomförande är naturvården formellt jämställd med andra pågående markutnyttjande verksamheter inom området. Naturvården samverkar därvid med rennäringen. De långsiktiga målen för området är desamma nämligen att bevara dess naturvärden från genomgripande omvandling och därmed följande reduktion av mångformigheten i fjällnaturekosystemen. Naturvårdens markutnyttjande är inte mätbart i pengar och därför inte direkt jämförbart med andra konkurrerande användningssätt. Avvägningen mellan olika intressen i samband med att områden avsetts som naturreservat, skedde med utgångspunkt från samhällets höga värdering av en rikt varierad fjällnatur.

Naturreservatsbeslutet påverkar i princip inte det pågående markutnyttjandet för de renskötande samerna och ortsbefolkningen samt i viss omfattning andra grupper. Länsstyrelsen är ansvarig naturvårdsförvaltare av reservatet, men detta innebär inte att förvaltningsansvaret tas över från andra myndigheter som enligt sina instruktioner eller annan lagstiftning har sådant ansvar. Domänverket är förvaltare av skogen och lantbruksnämndens rennäringsdelegation beslutar om upplåtelser på statens mark ovan odlingsgränsen. Dessa myndigheter kan inte företa åtgärder som står i strid med naturreservatsbestämmelserna. Det är emellertid av vikt för uppnående av för reservatet angiven målsättning att olika intressen fortlöpande sammanvägs. Länsstyrelsen är ansvarig för att så sker.

Enligt länsstyrelsens naturreservatsbeslut skulle ett rådgivande organ inrättas i vilket ingår bland annat berörda kommuner, samebyar, lantbruksnämnd och domänverk. Ett sådant organ inrättades den 30 juni 1976 vid sammanträde i Ammarnäs. Därvid beslöts att förutom ovan uppräknade skulle också Svenska samernas riksförbund ingå i det rådgivande organet. Detta skall kallas samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat.

Gruppens huvuduppgift är att vara ett rådgivande organ till länsstyrelsen vid planering av åtgärder och i den löpande skötseln av reservatet. En annan viktig uppgift inom gruppen är att de olika företrädarknarna för till området knutna verksamheter informerar varandra om sin verksamhet inom området. Därigenom ges möjlighet till samordning så att konflikter inte behöver uppstå. Samordning av de olika verksamheterna blir därmed också en viktig uppgift för gruppen.

Länsstyrelsen avser att i särskilt beslut fastställa en instruktion för samrådsgruppens verksamhet.

3.1 Rennäringen

Hela reservatet ligger ovanför odlingsgränsen och på kronomark, vilket innebär att området i sin helhet är avsatt för renskötseländamål. Samebyarna Gran, Ran och Umbyn disponerar hela området för renbetning. Byarna har tillsammans ca 25 000 djur och utgör inom renskötselområdet några av de rentätaste byarna. Omkring 110 personer tillhör samebyarna därav ca 40 aktiva renskötare.

Reservatet ligger inom den del av samebyarna som traditionellt används under sommar, höst och vår, men årligen stannar mindre hjordar kvar uppe i fjällregionen även under vintern. Under senare år har det allt oftare hänt att renskötare stannar kvar med sina hjordar uppe i fjällregionen även under vinterhalvåret beroende på väderlek samt på att andra marknyttjanden pågår i större utsträckning nere i skogslandet än uppe i fjällregionen. Vinterns betesförhållanden har alltid utgjort en flaskhals för rennäringen och i dagens läge utgör den det i allt högre grad. Därför bör hela reservatsområdet betraktas som om det utnyttjas för renbetning året om. Renskötseln med dess binäringar, jakt och fiske får bedrivas i enlighet med renskötsellagen och rennäringsskuggörelsen. Således ligger allt som berör rennäringen under lantbruksnämndens prövning, och inte under länsstyrelsen.

I renskötseln ingår tekniska anläggningar som stängsel, beteshagar, rengården, slakterier, renvaktarstugor och -kåtor, sådana anläggningar finns också uppförda inom reservatsområdet. Dessa anläggningar är till för att underlätta renskötselarbetet. Ytterligare rationalisering pågår inom hela renskötselområdet. Sådan rationalisering för renskötseländamål påverkas inte. Rätten att använda terrängfordon vid utövande av näringen regleras inte av naturreservatsbestämmelserna.

Enligt terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängtrafikkungörelsen (1975:1315) får terrängfordon och motorfordon användas på barmark i direkt samband med renskötsel.

I samband med naturreservatets genomförande kommer antalet besökare i området att öka. Därför kommer en intensifierad upplysningskampanj att drivas inom reservatsområdet och i orter i anslutning till denna för att undvika onödiga störningar, som renskötseln kan bli utsatt för, då besökarna inte känner till förhållandena. Länsstyrelsen skall i samråd med de berörda samebyarna utarbeta sådan information. I vissa fall kan det bli nödvändigt att sätta upp ordningsregler för besökare som kommer i kontakt med renskötseln. Planering av turistanläggningar och vandringsleder skall ske i samråd med samebyarna, vilka betraktas som sakägare enligt byggnadslagstiftning såsom innehavare av särskild rätt.

Beslut rörande rennäringen bör föregås av samråd med länsstyrelsen, för att i möjlig mån hänsynstagande kan göras till naturvårdens intressen.

3.2 Jakt

Inom reservatet utövar de renskötande samerna och den övriga bofasta fjällbefolkningen jakt främst för husbehov och rekreation. De renskötande samernas rätt till jakt på vilt är knuten till rennäringslagstiftningen och berörs således inte av naturreservats bestämmelserna. Enligt naturreservatsbestämmelserna är det förbjudet att jaga andfågel och vadare. Den övriga Ortsbefolkningens jakt för avsalu, husbehov och rekreation får ske på villkor som lantbruksnämndens rennäringsdelegation beslutar om efter samråd med länsstyrelsen för samordning med naturvårdsintresset.

Samebyarna har godkänt ett mindre antal upplåtelser för sportjakt på småvilt inom reservatet. Vid tillståndsgivningen har hänsyn tagits till störningar i renskötseln och Ortsbefolkningens behov av vilt samt viltvårdande synpunkter. Sportjakt får ske inom reservatet då det godkänns av samebyarna. Samråd bör också ske med länsstyrelsen. Jaktutövningen skall organiseras i samråd med samebyarna och anpassas efter naturvårdens samt renskötselns krav och bedrivande så att besvärande intrång undviks.

3.3 Fiske

Den sammanlagda arealen av statens vatten är 14 000 ha inom reservatet. Förvaltare av dessa är lantbruksnämndens rennäringsdelegation i enlighet med bestämmelserna i rennäringslagen.

Tillståndsgivningen för fiske sker på de villkor som lantbruksnämndens rennäringsdelegation beslutar om. De renskötande samernas rätt till fiske inom samebyns område är knuten till rennäringslagstiftningen och berörs därför inte av naturreservatsbestämmelserna.

Lantbruksnämndens rennäringsdelegation har rätt att upplåta fiskevatten under förutsättning att upplåtelsen inte medför avsevärd olägenhet för renskötseln och att den inte medför besvärande intrång i den rätt till fiske som tillkommer den renskötande befolkningen samt att den är förenlig med god fiskevård. Som huvudprincip har den bofasta befolkningen långtidstillstånd om 1 - 2 år till husbehovsfiske med nät och krok, medan sportfiske får ske genom fiskekort som är ställda på 1,3 eller 6 dygn. För tillgodoseende av naturvårdsintresset skall samråd ske med länsstyrelsen vid fastläggande av principer för upplåtelse av sportfiske.

Förutsättningarna för sportfiske i fjällvattnen är begränsade dels beroende på vattentillgång samt dels beroende på att fisket utgör en viktig del i fjällbornas försörjning. Därför får ortsborna förtur när det gäller att utnyttja fjällvattnen för fiske. Upplåtelse av sportfiske sker enligt en överenskommelse mellan samebyarna och lantbruksnämnden. En gruppindelning av vattnen äger rum.

I anknytning till vissa goda fiskevatten finns det viktiga häcklokaler för fågel och här måste en avvägning ske mot naturvårdsintresset. Eventuellt kan tillstånd medges för ismete då inga fåglar finns i området.

3.4 Fjälllägenheterna

Lantbruksnämndens produktionsavdelning är administratör av fjälllägenheterna.

Med fjälllägenhet menas en bosättning med visst jordbruk på kronomark vilken upplåtits till innehavaren för viss tid. Dessa ligger oftast inne i fjällvärlden och har tidigare fungerat som stödpunkter för ortsbefolkning och turister. Nu har denna betydelse minskat beroende på dels att andra möjligheter finns för övernattning etc. dels att fjälllägenheterna inte är bebodda i samma utsträckning som tidigare.

Fjälllägenheterna representerar en del av de övergångsformer av nomadiserande och agrara livsformer som finns inne i fjällvärlden.

Inom reservatet finns det 19 fjälllägenheter och de flesta ligger runt sjöarna Överstjuktan, Stora Tjulträsk och Biellojaure. Av

dessa är 9 - 10 bebodda och av dessa har 4 eller 5 jordbruks-
 verksamhet. Inte minst är det viktigt att hävda odlingsmarken i
 anslutning till fjälllägenheterna. I första hand bör man satsa
 på de objekt där ett aktivt jordbruk fortfarande pågår.

De fjälllägenheter, som står öde skall bli föremål för utredning
 om byggnaderna kan användas som replipunkter för friluftsliv i
 samband därmed bör deras kulturhistoriska värde beaktas.

Länsstyrelsen skall i samråd med lantbruksnämnden utreda om skäl
 för stöd till fjälllägenheter föreligger från naturreservatets
 sida och i så fall komma med förslag till sådant. Utnyttjande
 av öde fjälllägenheter skall utredas på motsvarande sätt.

3.5 Skogarna

Fjällbjörkskog dominerar inom reservatet även om det främst i
 Juktådalen finns stora arealer med fjällbarrskog. Domänverket
 är förvaltande myndighet för skogen då reservatet ligger på
 kronomark.

3.5.1 Upplåtelser av avverkning av björk för beredande av sysselsättning och av barrvirke för husbehovssågning till ortsbefolkningen

Enligt naturreservatsbestämmelserna är det förbjudet att utföra
 avverkningar av skog som inte krävs för fjällägenhet eller rennä-
 ringen. Då synnerliga skäl föreligger har domänverket rätt att
 upplåta skog för avverkning till ortsbefolkningen. Avverkning
 kan då upplåtas för husbehovssågning av barrvirke samt av björk
 för tryggande av viss sysselsättning. Vid upplåtelse skall
 samråd ske med länsstyrelsen.

3.5.2 Samernas rätt till avverkning

De renskötande samerna får utan ersättning avverka den skog, på
 kronomark och på de allmänningsskogar som lagts ut vid avvitt-
 ringen, som behövs för byggnader, bränsle och slöjd. Denna rätt
 till avverkning är knuten till rennäringslagstiftningen och
 påverkas således inte av reservatsbestämmelserna.

3.6 Turism

I enlighet med de riktlinjer som drogs upp för reservatet och
 som också lagts fram för de "obrutna fjällområdena" i riksplane-
 arbetet kommer inga tyngre satsningar att ske för turiständamål

inom reservatet. Det är endast liftarna i Hemavan och Ammarnäs som går in i reservatsområdet. Vindelfjällens naturreservat ingår ju som en del i Tärna - Graddis och Artfjällets obrutna fjällområden. Inom reservatet kommer endast stugor med självhushåll och vindskydd att uppföras samt smärre kompletteringar av det befintliga lednätet att göras. En förlängning av liftarna i Hemavan strider inte heller mot syftet med reservatet.

Tyngre satsningar för rekreationsändamål kommer endast att tillåtas utanför reservatet och då i anslutning till redan befintliga turistorter.

För att undvika allt för hård belastning på känsliga områden ur naturvårds- och rennäringssynpunkt kommer inte dessa att byggas ut ytterligare med leder och stugor. Enligt de riktlinjer som tidigare dragits upp skall vare sig Artfjället eller området väster om Tärnasjön byggas ut med leder.

Planering av leder och byggnader skall ske i samråd med berörda samebyar, eftersom dessa är sakägare. I stugor inom reservatet, och i turistanläggningar i anslutning till detta kommer information att ges, dels om reservatet som sådant och dess naturvärde samt dels om renskötseln och dess bedrivande för att öka förståelsen för densamma.

Information till besökarna om naturvård, friluftsliv och rennäringen skall utarbetas av länsstyrelsen efter samråd med samebyarna. Direkta ordningsregler kommer att sättas upp för besökarna av reservatet. Därigenom kommer allemansrätten att bli reglerad inom reservatsgränserna.

4 Tillgänglighet

Naturreservatet är lätt att besöka från de vägar och turistorter, som ligger strax utanför reservatsområdet. De inre delarna kan givetvis endast nås genom flerdagarsturer.

4.1 Vägar

Inom själva reservatet finns inga allmänna vägar.

Vägarna till renslakterierna Kraipe, Biergenes och Biellojaure underhålls av lantbruksnämnden med medel som delvis kommer från Samefonden. Dessa vägar är i stort sett endast farbara under barmarksperioden. De hålls öppna fram till den sista höstskiljningen som brukar vara under november - december. Vägarna till Tjulträsk och Överstjuktan är enskilda vägar med 85 % i statsbidrag för underhållet.

De vägar som är av betydelse för besökarna till reservatet skall kunna bli föremål för stöd från naturreservatet efter

överenskommelse i varje enskilt fall med ansvariga för vägens drift. Möjligheterna att iståndsätta vägen från Vindelåbron i Ammarnäs till Höbäcken som statlig beredskapsarbete skall prövas.

4.2 Fjällflyg

År 1970 fattade Sorsele och Storumans (dåvarande Tärna) kommuner gemensamt ett principbeslut om att bedriva försöksverksamhet med flygtrafikservice sommartid inom fjällområdet (Tärna-Ammarnäs). Beslutet var det första i sitt slag i Sverige.

Målsättningen för verksamheten har varit att försöka finna en permanent lösning på i första hand fjällbefolkningens och då främst samernas transportproblem men också att försöka göra det vidsträckta och ur flera synpunkter intressanta fjällområdet tillgängligt för en större allmänhet.

Flygtrafikservicen kan karaktäriseras som linjetrafik med viss flexibilitet. En enkel tidtabell för linjen Tärnaby-Ammarnäs utgör grundstommen i linjetrafiken. Under det senaste åren har endast kommuninvånarna haft bokningsrätt i linjetrafiken. Dessutom finns möjlighet att genom den s k tilläggstrafiken resa i andra relationer än Tärnaby-Ammarnäs.

Flygtrafiken har under de senaste åren upprätthållits med två sjöflygplan och en helikopter. Verksamheten har pågått från och med sista veckan i juni (efter islossningen) och fram till omkring den 1 oktober. Efter semesterperioden, d v s omkring den 1 september, har ett sjöflygplan tagits ur trafik.

Under 1976 var antalet flygningar 1 114. Av passagerarna var 1 269 kommuninnevånare och 169 turister.

Naturreservatsförvaltningen skall följa utvecklingen vad det gäller fjällflyget för att restriktioner skall kunna införas i fall så är befogat.

Fjällflyget regleras nu inte av naturreservatsbestämmelserna.

4.3 Vandringsleder, befintliga och planerade

Området öster om Tärnasjön samt norra Storfjället är utbyggt med leder som numera ligger under statligt huvudmannaskap. Väster om Tärnasjön finns endast ett fåtal leder för rennäringens behov och där har inte några nya planerats. Artfjället saknar helt leder. Enligt de riktlinjer som dragits upp för vandringsleder inom reservatet skall vare sig området väster om Tärnasjön eller Artfjället bli föremål för utbyggnad av leder för vandringsturismen.

Inom området finns en särskild utredning som är under slutförande beträffande utbyggnad av leder och övernattningstugor. Efter slutligt ställningstagande skall denna utgöra grund för fortsatt utbyggnad.

4.3.1 Befintliga genomgående leder

Turistorterna Ammarnäs, Tärnaby och Hemavan är terminaler för de längre genomgående vandringslederna under statligt huvudmannaskap. Lederna under statligt huvudmannaskap finns redovisade i Naturvårdsverkets förslag till leder under statligt huvudmannaskap.

4.3.2 Närleder, fiskestigar

Befintliga närleder är mest stigar, som är till största delen iordningställda för fiskets behov, med vindskydd och rastplatser samt organiserad renhållning runt fiskevatten. Dessa kan i vissa fall utnyttjas som närleder av reservatsbesökare, men då de oftast går i en likartad terräng är de ganska ointressanta för andra än fiskare.

Iordningställda fiskestigar med vindskydd och rastplatser finns utmed Juktån, vid Bissan - Bertejaure, vid Kerkejaure och förbi Bålja.

De flesta besökare är inte beredda att göra flerdagsutflykter inom området. Därför behövs ett välplanerat nät av närleder i anslutning till de större turistorterna. Dessa stigar bör planeras så att de täcker in områden med olika naturtyper. Besökarna får därigenom en allsidigare bild av reservatet samt möjlighet att välja spår med olika svårighetsgrader, vad det gäller utflykter i turistorternas närområden.

För närlederna i anslutning till Ammarnäs och Hemavan kräver en särskild utredning i vilken skall klarläggas vilka närleder och fiskestigar som skall underhållas av naturreservatsförvaltningen. Dessa utredningar skall utföras av länsstyrelsen.

4.3.3. Övriga stigar och leder som inte skall underhållas genom naturreservatsförvaltningens försorg.

Inom reservatet finns dessutom stigar och leder, som används främst av de renskötande samerna. För det mesta är dessa leder endast sommarröskade. Flera sådana leder finns bl a i reservatets västra delar runt Älsvattnen. Dessa skall inte underhållas av naturreservatsförvaltningen.

4.5 Terrängtrafik

Enligt föreskrifterna med stöd av 10 § naturvårdslagen är det förbjudet att framföra motordrivna fordon annat än på härför avsedda vägar, spår, leder eller särskilt angivna områden med undantag av transporter för rennärningen och för utnyttjande av rättigheter som upplåtits i särskild ordning. Denna bestämmelse skulle inte träda i kraft i avvaktan på att länsstyrelsen i särskilt beslut meddelade föreskrifter om tillämpningen. Avsikten var att regleringen av skotertrafiken skulle lösas i ett sammanhang för hela länets fjällvärld. Enligt den terrängkörningslag som trädde i kraft den 1 januari 1976 skall regeringen besluta om större förbudsområden i fjällen. Ett färdigremitterat förslag för ett förbudsområde för delar av Vindelfjällen ligger hos regeringen.

Därefter ankommer det på länsstyrelsen att besluta om skoterleder inom förbudsområdena. Sedan beslut av regeringen föreligger ankommer det på länsstyrelsen att besluta om behovet av kompletteringar som kan krävas med stöd av 10 § naturvårdslagen. I avvaktan på regeringsbeslut har länsstyrelsen varje år sedan 1975 beslutat om förbud under maj på kronans mark ovan odlingsgränsen.

5 Anläggningar

5.1 Befintliga övernattningsstugor

Inom reservatet är övernattningsmöjligheterna i stugor starkt begränsade, endast ca 50 bäddplatser finns inom området.

5.1.1 Stugor som är öppna för allmänheten

Svenska turistföreningen har i Norra Storfjället, Syterstugan (8 platser) och Viterstugan (16 platser). Lantbruksnämndens stugor är i viss mån öppna för fjällvandrare. Dessa är Forsavan, Tärnasjönstugan, Dalovardo och Vitnjul. De nerlagda fjälllägenheterna Rastiselet och Aivak har satts i stånd som statliga beredskapsarbeten och är öppna för allmänheten.

5.1.2 Planerade övernattningsstugor

I anslutning till de befintliga och planerade lederna är en särskild utredning under slutförande beträffande uppförande av ytterligare övernattningsstugor. Efter slutligt ställningstagande till denna skall den utgöra plan för sådana åtgärder.

5.1.3. Privata stugor

Inom reservatet finns ca 60 privatägda stugor, som i huvudsak är renvaktar-, jakt- och fiskestugor.

Planeringsavdelningen

För den bofasta befolkningen finns det upplåtelser för ca 40 jakt- och fiskestugor. De flesta ligger runt sjöarna Umevattnet Överuman och Tärnasjön. Stugorna får endast användas i samband med jakt och fiske. Tillståndsgivningen från lantbruksnämnden är restriktiv och har i praktiken helt upphört.

Ett 20-tal renvaktarstugor finns. Dessa har uppförts av enskilda renskötselföretagare. De flesta ligger runt Älsvattnen i områdets västra del. Ett flertal ansökningar om tillstånd att uppföra privata renvaktarstugor - främst vid Tärnasjön - har inkommit till lantbruksnämnden.

Privatägda sportfiskestugor (4 stycken) har tillkommit i samband med långtidsarrenden. Utarrendering av fiskevatten till privatpersoner har i praktiken upphört och därmed också tillkomsten av sådana stugor.

Vid överstjuktans utlopp i Juktån ligger Viktoriakapellet, som byggdes i början av 1900-talet.

5.2 Liftar och andra anläggningar

In i reservatsområdet går två skidliftar, den ena upp på norra Storfjället vid Hemavan den andra vid Ammarnäs. Förlängning av dessa liftar strider inte mot syftet med reservatet.

TV- radiomaster finns bl a på Artfjället och Ribovardo.

Inom området finns flera anläggningar som används av renskötseln såsom fasta renslakterier, beteshagar, stängsel och arbetshagar.

5.3 Anläggningar för forskning

I förarbetena till naturreservatsbeslutet framhölls reservatets stora betydelse för forskningen. Därvid framhölls som särskilt värdefullt ekologisk forskning om människans samspel med naturen. På fjällnatur målinriktade forskningsuppgifter är att uppskatta effekterna av markslitage, störningar på djurliv och renskötsel vid ökade besöksfrekvenser samt att finna metoder att eliminera sådana störningar.

Främst Ammarnäsområdet har sedan början av 1960-talet varit föremål för en metodisk forskning vad det gäller fågelfaunan. Området är i detta avseende väl genomarbetat. Det föreligger därför här goda möjligheter att göra mer avancerade studier vad det gäller fågelfaunan. Dessa arbeten bedrivs främst av den s k LUVRE gruppen med anknytning till Göteborgs universitet.

Allmänt är det angeläget att stödja forskning i anslutning till reservatet. Anläggningar för forskning skall lokaliseras till Ammarnäs. För att i första hand stödja den ornitologiska forskningen skall ett laboratorium på ca 50 m² byggas i en första etapp. I en andra etapp skall enkla övernattningsmöjligheter anordnas. Dessa anläggningar skall lokaliseras till Ammarnäs by eller inne i fältarbetsområdet i anslutning till Tjulträskvägen.

En särskild plan skall upprättas för dessa anläggningar genom länsstyrelsens försorg.

Anläggningarna för forskning skall förvaltas av naturreservatsförvaltningen och upplåtas för olika forskningsändamål.

5.4 Kulturhistorisk värdefull bebyggelse m m

Inom reservatet finns en rad objekt av kulturhistoriskt intresse. Bland dessa objekt kan nämnas det som domänreservat tidigare avsatta Örnbo, som är ett viktigt besöksmål i Ammarnäs.

Genom länsantikvariens försorg genomförs en särskild inventering av sådana objekt inom länets fjällvärld. När resultatet av denna inventering föreligger får övervägas i vilken utsträckning sådana objekt skall beaktas. Detta kan ske på grund av att de kan fylla en funktion för friluftsliv, som replipunkter för bevakning av området eller ha särskild betydelse för reservatet. Om så är fallet skall de istandsättas genom naturreservatsförvaltningens försorg och underhållas av denna om inte annan part har möjlighet till detta.

Med utgångspunkt från ovanstående skall en särskild plan upprättas för vilka kulturhistoriskt intresserade objekt, som skall underhållas av naturreservatsförvaltningen, av länsstyrelsen och godkännas av naturvårdsverket med hänsyn till att underhållet av objekten skall bekostas av anslaget för vård och förvaltning av naturreservat m m

6 Information

6.1

Reservatets gränser skall utmärkas enligt naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna sammanfaller till stor del med kronomarksgränserna. Dessa märks upp genom domänverkets försorg. Samordning av gränsuppmärkningen skall därför ske och överenskomelse träffas med domänverket om uppmärkning av reservatsgränserna.

6.2 Informationsskyltar och upplysningstavlor

Informationsskyltar skall sättas upp på följande platser:

1. Där vägar och leder passerar reservatsgränsen.
2. Vid terminalplatser för leder och vid vägslut och större parkeringsplatser inne i reservatet.
3. Vid fjällstugor och vindskydd.

Större informationstavlor skall sättas upp vid samtliga turistorter i anslutning till reservatet. Informationsskyltar och informationstavlor skall uppsättas genom naturreservatsförvaltningens försorg.

6.3

Ett naturum skall inrättas i Ammarnäs i enlighet med en för detta särskilt upprättad plan. Naturumet skall bedrivas av naturreservatsförvaltningen.

6.4 Information om rennärningen

Samtliga informationsskyltar och upplysningstavlor skall innehålla information om rennärningen. Information om rennärningen skall också ske i Ammarnäs naturum. Informationen om rennärningen skall utarbetas efter samråd med berörda samebyar och lantbruksnämndens rennäringsavdelning.

6.5 Guidning

Guidade turer såväl inom turistorternas närområden som flerdagsturer sker såväl genom bl a turistanläggningar som ideella organisationer. Naturreservatsförvaltningens personal skall i möjlig utsträckning stödja denna verksamhet.

7 Skötsel

7.1 Allmän tillsyn

Allmän tillsyn innebär övervakning av att naturreservatsbestämmelserna efterlevs. Tillsyn av fjälleder, broar, byggnader, att utmärkning och informationstavlor är i ordning ingår vidare i detta arbete. Dessa arbetsuppgifter skall utföras genom naturreservatsförvaltningens försorg.

7.2 Speciell tillsyn

I detta innefattas bemanning av naturum och fjällstugor, liksom speciell tillsyn av störningskänsliga miljöer.

Naturumet i Ammarnäs skall bemannas och drivas av naturreservatsförvaltningen.

Fjällstugor skall däremot inte drivas av naturreservatsförvaltningen. Länsstyrelsen avser att ta upp förhandlingar med Svenska Turistföreningen om drift av fjällstugor.

7.2.1 Störningskänsliga miljöer

Som störningskänsliga skall räknas följande typer av objekt

1. Områden med särskilt skyddsvärda växter
2. Områden med ett störningskänsligt djurliv
3. För rennäringsområdet störningskänsliga områden
4. Vissa karstgrottor

Belägenheten av områden under 2 och 3 kan växla något år från år. Ovannämnda områden skall kartläggas genom länsstyrelsens försorg. Vissa medel har ställts till förfogande under innevarande budgetår från naturvårdsverket för att genomföra orienterande undersökningar beträffande 1 och 2. Materialet skall endast vara offentligt i den utsträckning det kan ske utan att skada skyddsintressena.

För ovannämnda områden skall naturreservatsförvaltningen utöva särskild tillsyn samt följa stammarnas utveckling beträffande större rovdjur, rovfåglar samt i övrigt arter av särskilt intresse

7.3 Renhållning

För renhållning inom naturreservatet skall naturreservatsförvaltningen svara. En särskild plan för renhållning skall utarbetas av naturreservatsförvaltningen.

8 Naturreservatsförvaltningen

8.1 Naturreservatsförvaltningens innebörd och avgränsning

Naturreservatsförvaltningen tar inte över uppgifter inom området som instruktionsmässigt eller författningsmässigt ankommer på annan myndighet. Alla upplåtelser enligt rennäringslagen ankommer således på lantbruksnämndens rennäringsdelegation liksom upplåtelser av avverkning av skog ankommer på domänverket. Naturreservatsförvaltningens arbetsuppgifter framgår av vad som redovisas under punkt 6 och 7.

Länsstyrelsen beslutade den 17 juni 1977 om principer för vård och förvaltning av Vindelfjällens naturreservat. Enligt beslutet

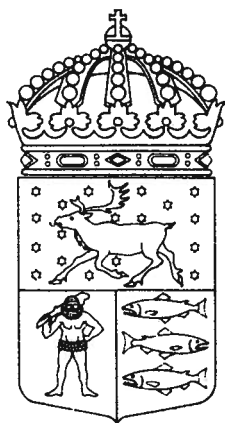
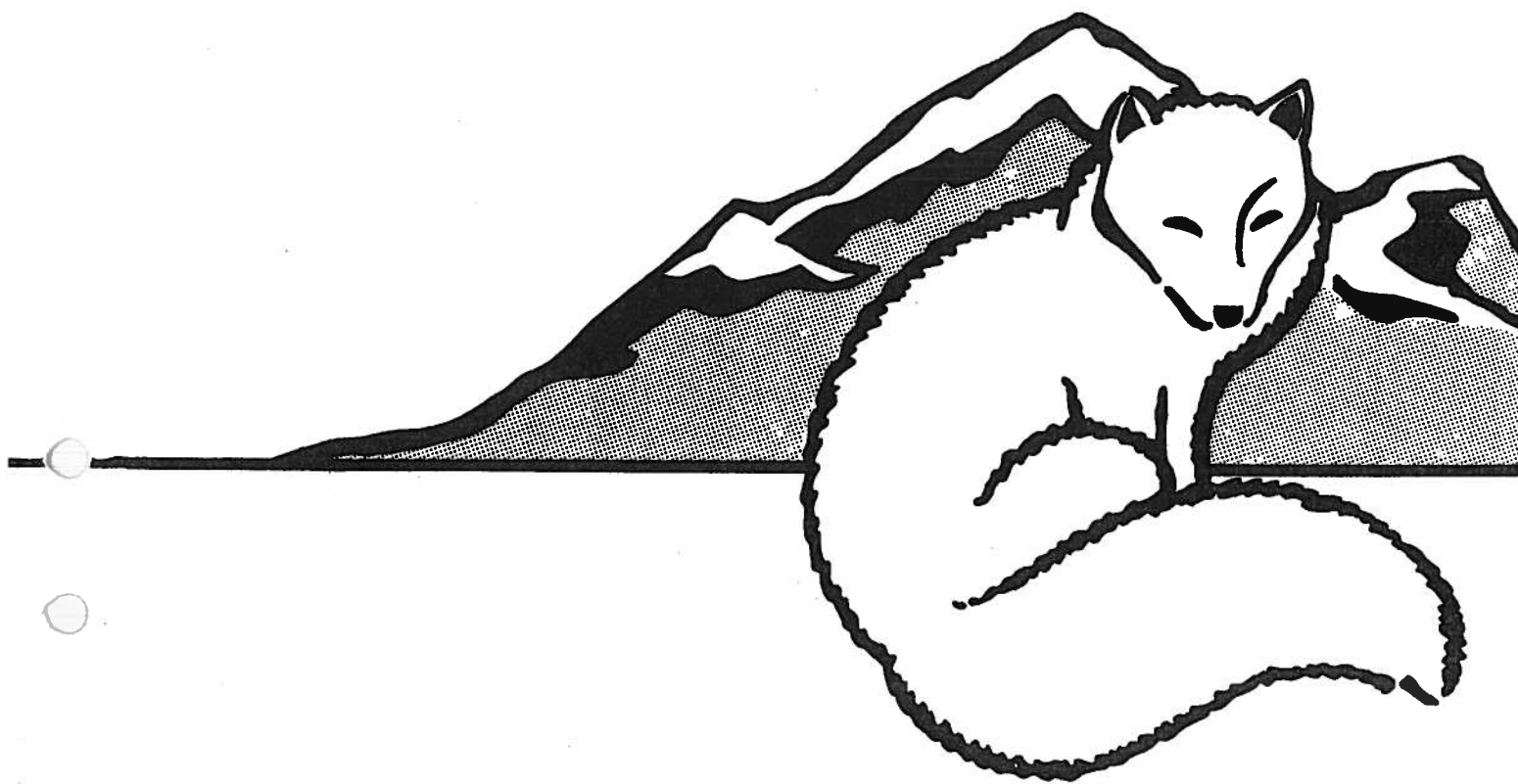
skall länsstyrelsen vara naturvårdsförvaltare för reservatet. Naturreservatsförvaltningen skall utövas av en särskild grupp som utgör en del av naturvårdsenheten. Gruppen skall stationeras i Ammarnäs eller Sorsele. Gruppen skall ledas av en tillsyningsman. Förvaltningsgruppen skall svara för tillsyn m m enligt punkt 6 och 7.

Nyanläggning och mera genomgripande underhåll av anläggningar m m skall läggas ut på andra myndigheter och organisationer med verksamhet i området.

8.2 Förvaltningsgruppen skall ledas av en tillsyningsman.

Denna skall till sitt förfogande ha två fältpatruller om två personer vardera när verksamheten är fullt utbyggd. För Ammarnäs naturum skall personal säsongsanställas tillsvidare.

SKÖTSELPLAN

**JUKTÅDALEN OCH
MATSORLIDENS NATURRESERVAT
del av Vindelfjällens naturreservat**

Upprättad av LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN

S K Ö T S E L P L A N för

Juktådalen och Matsorliden i Vindelfjällens naturreservat

Sorsele och Storuman kommun, Västerbottens län

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i
Västerbottens län

Planen fastställd 1992-03-16 av länsstyrelsen i
Västerbottens län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sid</u>
FÖRORD.....	3
I ALLMÄN BESKRIVNING.....	4
1 Administrativa data.....	4
1.1 Juktådalen.....	4
1.2 Grund för beslut samt föreskrifter.....	4
1.3 Matsorliden.....	6
1.4 Grund för beslut samt föreskrifter.....	6
2 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden....	8
2.1 Naturförhållanden.....	8
2.2 Kulturhistoriska förhållanden.....	10
2.3 Markanvändning.....	10
2.4 Tillgänglighet.....	10
2.5 Statliga fjälleder och andra leder.....	10
2.6 Slitage och störningskänslighet.....	11
2.7 Tillsyn.....	11
2.8 Information.....	11
2.9 Naturvärden och sociala värden.....	11
2.10 Problem-/konfliktområden.....	11
2.11 Källuppgifter.....	11
II PLANDEL.....	12
1 Disposition och skötsel av mark och vatten.....	12
1.1 Övergripande mål.....	12
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	12
1.3 Hävd av skogsområden.....	12
1.4 Hävd av område som intensivt nyttjas för fri.liv.	13
1.5 Faunavård.....	13
2 Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	13
2.1 Övergripande mål.....	13
2.2 Riktlinjer och åtgärder.....	13
Tillgänglighet.....	14
Friluftsanordningar/anläggningar.....	14
Vandringsstigar och leder.....	14
Övernattnings- och raststugor.....	14
Campingplats.....	14
Sanitära anordningar.....	15
Renhållning.....	15
Information.....	15
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	16
3 Tillsyn.....	16
4 Dokumentation.....	16
5 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	16
5.1 Ekonomisk utredning.....	16
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	17

Bilagor:

1. Karta, skala 1:150 000
2. Skötselplanekarta, skala 1:150 000
4. Karta, skala 1:500 000
4. Blankett för dokumentation av utförda åtgärder
5. Ekonomisk utredning

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan har upprättats under 1990 av länsstyrelsen, planförfattare Mats-Rune Bergström, i samråd med bl a berörda kommuner. Kartor och framsida har framtagits av Britt Eriksson, Ritcentralen.

Skötselplanen består av två delar:

- I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet
- II PLANDEL, som delas in i följande avsnitt:
 - 1. Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3. Tillsyn
 - 4. Dokumentation
 - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen är av detaljerad typ.

Kartor godkända ur sekretessynpunkt för spridning, statens lantmäteriverk, 1990-09-05.

Allmänt kartmaterial från lantmäteriet. Medgivande 90.016.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 Administrativa data

Området är skyddat som naturreservat genom två naturreservatbeslut. Juktådalen liksom Matsorliden är båda delar av Vindelfjällen.

1.1 Juktådalen del av Vindelfjällens naturreservat

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	27
<u>Beslutsdatum</u>	1974-02-25
<u>Kommun</u>	Sorsele och Storuman
<u>Läge</u>	50 km V Sorsele Topografiska kartblad 24 G Storuman
<u>Area</u>	20 000 ha
<u>Markägare</u>	Staten
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Länsstyrelsen i Västerbottens län

1.2 Grund för beslut samt föreskrifter

Grund för beslut

Området är med hänsyn till berggrund, terrängformer, sjöar och vattendrag, lösa jordavlagringar samt växt- och djurliv av väsentlig betydelse för kännedom om fjällens natur.

Ett stort, mångformigt område med rik uppsättning orörd fjällbarrskogstyper längs en lång kontaktzon mellan fjäll och skogsland. Såväl tall- som granskogar i olika blandningar och ålderstadier. Intakta vattensystem.

Fjällnaturen är känslig för störningar och skador. För att den ej kvalitetsmässigt skall försämrats föreskrives följande.

Föreskrifter angående förfogande över området (8§ naturvårds-lagen)

Från bestämmelser enligt 8§ naturvårdslagen kan länsstyrelsen meddela undantag, om det är förenligt med syftet med naturreservatet eller om synnerliga skäl föreligger.

Det är förbjudet

att utföra avverkning och röjning eller vidtaga andra skogliga åtgärder som inte erfodras för rennäringsen eller för utnyttjande av rättigheter knutna till fjällägenheter. Domänverket äger dock rätt att till ordsbor för vedfångst och för beredande av sysselsättning upplåta rätt att avverka björk samt att för husbehovssågning avverka barrskog

att dämna, dika, släppa ut avloppsvatten eller göra andra ingrepp som kan väsentligt påverka sjöar och vattendrag

att företaga nybyggnad, uppföra anläggning eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligt annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd

att anlägga linbana, vägar, spår, leder och broar eller framdraga luftledningar

att spränga, schakta eller bedriva täkt, redan meddelade täktstillstånd enligt 18 § naturvårdslagen får utnyttjas i enlighet med besluten

att jaga andfågel eller vadare

Föreskrifter gällande allmänheten (10§ naturvårdslagen)

Det är förbjudet

att skada fast naturföremål eller ytbildning

att störa djurlivet

att framföra motordrivet fordon eller övriga transportmedel annat än på härför avsedda vägar, spår, leder eller inom särskilt angivna områden med undantag av transporter för rennäringsen och för utnyttjande av rättigheter som upplåtits i särskild ordning

Länsstyrelsen avser att genom särskilt beslut meddela närmare föreskrifter. I avvaktan därpå äger denna bestämmelse ej tillämpning

att störa rennäringsen

Länsstyrelsen avser att genom särskilt beslut meddela vad allmänheten har att iakttaga vid kontakter med rennäringsen.

Vård och förvaltning enligt 7 § naturvårdskungörelsen

Syftet med vården och förvaltningen

Information till besökare om naturförhållanden, möjligheter till friluftsliv och lämpligt uppträdande i naturen skall lägga grunden för människornas möjligheter till goda naturupplevelser i fjällmiljö.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen i Västerbottens län är naturvårdsförvaltare.

Ett särskilt rådgivande organ, samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat finns inrättat.

1.3

Matsorliden del av Vindelfjällens naturreservat

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	56
<u>Beslutsdatum</u>	1988-01-25
<u>Kommun</u>	Sorsele
<u>Läge</u>	40 km V Sorsele Topografiska kartbladet 24G Umnäs 24H Sorsele
<u>Area</u>	13 000 ha
därav barrskog	7 000 ha
<u>Markägare</u>	Staten
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Länsstyrelsen i Västerbottens län

1.4

Grund för beslut samt föreskrifter

Grund för beslut

Ett stort, mångformigt område med rik uppsättning orörda fjällbarrskogstyper längs en lång kontaktzon mellan fjäll och skogsland. Såväl tall- som granskogar i olika blandningar och åldersstadier. Intakta vattensystem.

Ändamålet med reservatet är att bevara urskogens och olika fjällnaturtypers ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till friluftsliv och forskning i orörd natur.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller anläggning
- 2 anlägga väg
- 3 anlägga luft- eller markledning
- 4 bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv
- 5 borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- 6 dika, dämna eller vidta vattenreglering
- 7 fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällen eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- 8 plantera in för trakten främmande djurarter
- 9 framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen med undantag för uttransport av redan fälld älg
- 10 använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- 11 sprida ut kalk på land
- 12 sprida ut kalk i vatten.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torrträd.

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

- 1 utmärkning och information om reservatet
- 2 uppsättning av informationstavlor.

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter

- 2 göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällen inräknade
- 3 framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen.

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vården och förvaltningen

Reservatets nuvarande struktur med endast ringa påverkad urskogsartad fjällbarrskog, fjällbjörkskog skall bevaras. De anordningar för besökare som behövs skall anpassas till detta mål. Inom ramen för detta mål skall länsstyrelsen verka för att reservatet i ökad omfattning utnyttjas för ett verkligt vildmarksanknutet friluftsliv. Det skall ske i nära samråd med berörd sameby. De förvaltningsinsatser som detta reservat föranleder är i huvudsak utmärkning, tillsyn och information.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen i Västerbottens län skall vara naturvårdsförvaltare.

Ett särskilt rådgivande organ, samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat finns. Den skall också behandla frågor rörande detta område.

2

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

2.1

Naturförhållanden

Området utgörs av Överst-Juktan och Juktåns dalgång i söder, och går i nordost över i Guvertfjällets mest barrskogsklädda randplatåer och ner mot Vindelälven i norr.

Centralt formas landskapet av högplatåer med långsträckta berggryggar, åtskiljda av brett inskjutande och grunda dalgångar. I områdets utkanter faller höjdkurvan tämligen raskt i Juktåns och Vindelälvens markerade dalgångar. Dominerande höjdlägen är 500-650 m ö h.

Berggrundsgeologiskt tillhör området såväl de egentliga Västerbottensfjällen som fjällranden i Västerbotten. I väster består berggrunden främst av starkt omvandlade skiffrar och i öster huvudsakligen av sparagmiter. Fjällrandens gräns mot urberget i öster framgår synnerligen väl i Jipmokens glacialt tillskärpta brant mot Storvindeln.

Områdets morän varierar starkt i fråga om blockighet. I flackare delar är den ofta mycket storblockig och antar ofta formen av ett kuperat täcke. Höjdlägen däremot präglas av mer blockfattiga och finkorniga moräner. Kring Matsorliden märks extremt blockrika marker, detta är speciellt tydligt vid Lill-Stenträsket.

Området är uppbrutet med myrar i varierande storlek insprängda i landskapet.

Det övre platålandet avvattnas via ett flertal mindre vattendrag mot Juktån i söder och Vindelälven i norr. Vattendelaren utgörs av Matsorliden och ligger på 570 m ö h.

Områdets dominerande trädslag är gran. I höjdlägen är den i varierad grad utblandad med björk, medan den i liderna ofta förmår växa i rena bestånd. I öster når den 700 m ö h och längst i väster, i Överstjuktans västända, ca 600 m ö h. Enstaka trädindivider eller grupper växer dock väsentligt högre i björkskogen.

Tall växer i ett bälte av varierande omfattning längs Juktåns norra sida. I flacka partier, såsom vid Vapsberg ovan Rastiselet, förmår tallen växa som beståndsbildande även på längre avstånd från Juktån. I väster förekommer tallen längs nordsidan Överstjuktan upp mot Rosa lappläger och på sydsidan sjön mitt för Slätvik. Enstaka träd och trädgrupper finner man även i de extremt blockrika markerna kring Matsorliden. Vidare märks en del tall mot Vindelälven i norr. Beståndsbildande är tallen dock huvudsakligen endast vid Juktån.

Områdets viktigaste skogstyp är den friska ristypen. I granskogarna domineras fältskiktet av blåbär, och i tallskogarna av kråkbär. Lokalt i liderna återspeglar högorter gynnsamma ståndortsförhållanden. Detta är emellertid en ganska sällsynt företeelse.

De granskogsklädda liderna kännetecknas av välslutna och bitvis även mycket högvuxna bestånd. Som exempel på ett sådant bestånd kan nämnas Vapsliden. Höjdplatåernas skogar är däremot oftast glesa och lågvuxna.

I regel växer det gammal skog på områdets höjdlägen. Flertalet granbestånd är uppåt 200 år eller äldre, och är överlag ganska rika på torrträd och lågor. Tallskogen har en klart skiktad struktur, här påträffas allt ifrån knappt hundraåriga träd till månghundraåriga bjässar. Kolade stubbar och brandljud bekräftar att elden ligger bakom denna struktur. På många håll i de talldominerade delarna kan man studera hur väl granen föryngras under tallarnas krontak. Tallen har till skillnad ifrån granen uppenbara föryngringssvårigheter.

Öster om Tallträsket utbreder sig ett starkt småbrutet moränbacklandskap. Tallen är här det helt förhärskande trädslaget på den blockrika marken. Bestånden är starkt olikåldriga och talrika spår efter bränder vittnar om att elden format denna struktur. Torrträden är talrika.

Juktådalen är länets enda fjälldal med opåverkad tallskog i större mängd. Tallen har här sin enda större förekomst som beståndsbildande trädslag inom Västerbottens fjällurskogar.

I själva Juktådalen och upp mot Tallträsket finns den lägst belägna och mest produktiva fjällbarrskog som är skyddad i länet.

Detta väldiga område innehåller ett mångfasetterat högplatå-, bergs- och dalgångslandskap med ett av fjällkedjans största sammanhängande intakta barrskogsområden.

Samtliga sjöar och vattendrag är oreglerade för vattenkraft.

2.2

Kulturhistoriska förhållanden

Det mänskliga utnyttjandet av området kan på allvar sägas ha börjat under första hälften av 1800-talet. De tydligaste spåren finner man längs Juktån, där bosättningar vid Fjällsjönäs, Berglunda och Åkernäs tidigt togs upp. I ett senare skede anlades fjällägenheter vid Vapsberg, Aivak och Slätvik. Dimensionsavverkningar har förekommit längs Juktån och Vindelälven. Endast närmast vattendragen kan dock stubbar ses i större mängd. Öster om Tallträsket kan spår av en gammal stig skönjas genom rester av förmultnade spänger och bleckade träd.

2.3

Markanvändning

Ran och Umbyn sameby bedriver renskötsel i området och är de huvudsakliga markanvändarna.

Jakt och fiske bedrivs i samma omfattning som innan reservatsbildningen utom för den del av området som ligger inom reservatsbeslutet från 1974-02-25 där det råder förbud att jaga andfågel eller vadare. Ingen speciell form av faunavård sker inom området.

Juktån utnyttjas för sportfiske i stor utsträckning.

Dimensionsavverkningar har förekommit längs Juktån och Vindelälven. Endast närmast vattendragen kan dock stubbar ses i större mängd.

Besöksfrekvensen i form av vandringsturism är ringa.

Det råder terrängkörningsförbud inom större delen av området vintertid. Ett skoterstråk leder från Fjosoken till Överst-Juktan längs med Juktån och en skoterled går från Överst-Juktan söderut till sjön Nedre Boksjön. I områdets östra del leder två skoterstråk genom området varav det ena ej får användas efter den 25 april.

Ett hus ägt av lantbruksnämnden och som är tillgängligt för allmänheten ligger vid Rasteselet.

2.4

Tillgänglighet

Det är en enskild väg som sköts av Sorsele kommun^{*)} in i området längs Juktån och till Skirknäs vid Överst-Juktan.

Ett antal skoterstråk och en skoterled korsar området, dessutom är området tillgängligt via en statlig vandrings- och skidled och ett flertal gamla stigar.

2.5

Statliga fjälleder och andra leder

Från Överst-Juktans utlopp leder ett statlig ledsystem norrut till Kraddsele. Se skötselplanekarta (bilaga 2).

^{*)} som går

2.6

Slitage och störningskänslighet

Vintertid är iden med björn och vår- och sommartid gryt och lyor med andra däggdjur samt rovfågelbon störningskänsliga.

2.7

Tillsyn

I Ammarnäs finns stationerad tre av länsstyrelsen anställd tillsynspersonal och i Slussfors är en tillsynsman stationerad.

Tillsyn av naturreservatet och statliga leder sker med nuvarande personal.

2.8

Information

Inget informationsmaterial eller anläggningar i informationsyfte för detta område finns tillgängligt för närvarande. Den del av området som berörs av reservatbeslutet från 1974-02-25 finns med i den folder som beskriver Vindelfjällens naturreservat.

2.9

Naturvärde och sociala värden

Områdets völdighet i och med sträckningen från Juktåns dalgång i söder, via Guvertfjällets randplatåer till Vindelfjällen i norr och den orörda tall- och granskogen ger det ett mycket högt naturvärde. Den del som ligger öster om Tallträsket har en småbruten karaktär och en orörd tallskog i olika åldersstadier vilket ger denna del höga naturvärden med vildmarksprägel.

Området ligger i direkt anslutning till fjäll och har ur fauna-synpunkt en stor betydelse.

Sammanfattningsvis så är det områdets orördhet, storlek och mångformighet som ger det dess höga naturvärden. Dessutom att samtliga vattendrag i området är oreglerade för vattenkraften höjer naturvärdet ytterligare.

Lättillgängligheten i och med den allmänna vägen till Överst-Juktans västra del ger denna dalgång ett högt socialt värde.

2.10

Problem-/konfliktområden

Viljan att öka omfattningen av ett vildmarksanknutet friluftsliv kan stå i konflikt med den renskötsel som bedrivs i området.

2.11

Källuppgifter

Källor och muntliga kontakter som legat till grund för planutformningen är bl a SNV, Storumans kommun, Sorsele kommun, lantbruksnämnden och länsstyrelsen.

II

PLANDEL

1

Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1

Övergripande mål

Övergripande mål för disposition och skötsel av Matsorliden/Juktådalen naturreservat är att bevara ekosystemet i ett orört och ostört tillstånd och låta de naturliga processer som formar miljön löpa fritt. Med de naturliga processerna avses både de långsamma förändringarna som sker i vegetationen och de mer eller mindre regelbundet återkommande, omdanande rubbningarna av denna utveckling. Exempel på rubbningar är bränder, stormfällningar och tillfällig utslagning av vegetation. Även faunans långsiktiga förändringar ingår i de naturliga processerna.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att inom ramen för bevarandebeslutet möjliggöra forskning och friluftsliv i reservatet. Dessutom bidra till en aktiv marknadsföring av reservatet med stor hänsyn till naturens känslighet och störningar på renskötseln.

1.2

Generella riktlinjer och åtgärder

Något skogsbruk ska inte bedrivas inom reservatet, ej heller bör tillstånd för husbehovsavverkning av brännved och sågvirke ges.

Skogsbrandbegränsning bör ske på ett sådant sätt att i de områden med dominans av högåldriga tallbestånd kan skogsbranden tillåtas påverka ekosystemet fritt medan i de områden av reservatet där granen är det helt dominerande trädslag så bör brandbegränsning ske så skonsamt och snabbt som möjligt. Vid brandbegränsningen bör ett så skonsamt effektivt sätt om möjlig användas, vilket i detta fall kan vara en kombination av manskap med handredskap och vattenbegjutning från luften. Man bör eftersträva att lämna så lite spår av mänsklig aktivitet som är praktiskt möjligt, exempelvis undvika att tunga fordon kör in i området m m .

Specificeringen av den differentiering av reservatet som man ur naturvårdssynpunkt beträffande brandens roll i reservatet vill uppnå bör ske i nära samarbete mellan naturvårdsförvaltaren och räddningscheferna i Storums kommun och Sorsele kommun.

Alla åtgärder som uppförande av byggnader, stigar m m ska ske på ett för naturen så skonsamt sätt som möjligt.

1.3

Hävd av skogsområden

Upplåtelse för husbehovsavverkning av sågvirke och brännved inom reservatets gränser bör undvikas.

1.4

Hävd av område som intensivt nyttjas för friluftsliv

Områden kring rastplatser, stigar och skogskojar som används av vandringsturism ska behålla en så stor karaktär av orördhet som är möjligt.

Vid rastplatser, utsiktsplatser, stugor och i övrigt skall naturvårdsförvaltaren genom information och tillsyn tillse att torrträd och vindfällen ej används som ved. Detta eftersom det strider mot reservatsbestämmelserna.

Björkved upparbetad utanför reservatet bör finnas tillgänglig vid de frekventerade eldplatser och skogskojar som iordningställdes av naturvårdsförvaltaren. Detta gäller de platser som ligger i skogslandet. Naturvårdsförvaltaren har att tillse att brännved finns tillgängligt.

1.5

Faunavård

Förekomst av stora rovdjur inom reservatet skall bevakas och kontinuerligt följas upp.

Om det finns behov av undersökningar och studier av faunan inom reservatet bör sådana studier initieras av naturvårdsförvaltaren.

Efterlevnaden av punkt 1 under bestämmelserna om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10§ naturvårdslagen) skall bevakas.

2

ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1

Övergripande mål

Ett övergripande mål är att öka omfattningen av vildmarksanknutet friluftsliv inom reservatet utan att landskapets orörda karaktär påverkas.

För att stimulera utnyttjandet av reservatet för rekreation och friluftsliv bör övernattningsstugor byggas och naturstigar anläggas och kunskapen om Juktåns dalgång spridas.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att öka reservatets tillgänglighet för en naturintresserad allmänhet utan att reservatets fjällnatur och framför allt dess skogslandskap påverkas i allt för hög grad.

Ett orört fjällnära skogslandskap med högåldriga bestånd av gran och tall kommer i framtiden att få ökad betydelse för ett vildmarksanknutet friluftsliv.

2.2

Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuell (se sidan 10).

Friluftsanordningar/anläggningar

Samtliga anordningar redovisas på skötselplanekarta (bilaga 2).

Vandringsstigar och leder

Beskrivning: Ett antal stigar, leder och stråk både inom och utanför det statliga ledssystemet genomkorsar reservatet. I området finns också inom det statliga ledssystemet vinterleder och skoterleder, samt även skoterstråk. Se skötselplanekartan bilaga 2.

Åtgärd: Det nuvarande ledssystemet kompletteras med två naturstigar, den ena vid Korpberget söder om Överst-Juktan och den andra vid Rasteselet vid Juktån.

Utförs under 1:a 5-årsperioden.

Övernattnings- och raststugor

Beskrivning: På norra sidan av Juktån vid Rasteselet finns ett hus som står öppet för allmänheten med övernattningsmöjligheter. Norr om Överst-Juktan finns Aivakstugan som också är öppen för allmänheten.

Åtgärd: Två skogskojor byggs inom Juktådalen och Matsorlidens naturreservat den ena vid Vapsliden norr om Juktån och den andra vid Stenträsket i Matsorliden. Skogskojorna ska vara av låg timrad enkel modell med sovlavar och en kamin i mitten som värmekälla. Skogskojorna skall kunna användas för övernattning.

På Korpberget intill naturstigen byggs ett enklare rastskydd, om det är möjligt med utsikt över Juktådalen. Ett liknande rastskydd byggs också vid naturstigen norr om Rasteselet.

Placering se skötselplanekartan, bilaga 2.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Campingplats

I samråd med Sorsele kommun och vägverket anläggs en campingplats för husvagnsuppställning vid södra delen av Överst-Juktan.

Utföres under 2:a 5-årsperioden.

Sanitära anordningar

Beskrivning: Toalett finns vid nuvarande anläggningar.

Åtgärd: Toalett och sopkärl sätts upp vid de planerade anläggningarna.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Renhållning

Områden med anordningar/anläggningar för friluftsliv och andra av allmänheten välbesökta platser skall hållas i vårdat skick.

Omhändertagande av sopor m m skall ske i enlighet med kommunens renhållningsordning om ej annat överenskommes.

Information

Folder över Juktådalen skall framställas gärna med en engelsk sammanfattning. Folder ska finnas tillgänglig för allmänheten och speciellt inom reservatet i övernattningsstugorna. Den skall innehålla sedvanlig information.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Informationstavlor skall uppsättas vid reservatsgränsen där sommar och vinterleder, stigar och stråk leder in i reservatet. Även vid rastplatser utefter vägen till Ammarnäs och efter vägen vid Juktån ska informationstavlor sättas upp.

I reservatet vid skogskojorna och vid naturstigarna samt vid andra raststugor ska informationstavlor sättas upp.

På informationstavlorna och i foldern ska punkt 2 under bestämmelse om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10§ naturvårdslagen) noggrant poängteras.

Beträffande placering se skötselplanekarta, bilaga 2.

Utförs omedelbart.

Naturreservatsskylt, med texten "JUKTÅDALENS NATURRESERVAT, del av Vindelfjällens naturreservat" skall sättas upp vid vägskalet in till Juktådalen, strax norr om Åbacka.

Utförs omedelbart.

Tillsynsman ska i möjligaste mån bistå skolor och allmänhet med information om naturreservatet.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkningen av reservatets gräns skall ske endast i de avsnitt där sommar och vinterleder, stigar och stråk leder in i reservatet. Reservatsgränsen skall utmärkas där den allmänna vägen in i Juktådalen korsar gränsen.

Utmärkningen skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

Utförs omedelbart.

3

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen inom reservatet.

Allmän tillsyn av skyltar, informationstavlor, leder, gränsutmärkningar och övernattningsstugor ska ske. Tillsyn av att reservatsbestämmelserna efterlevs skall ske.

En speciell plan för faunavårdstillsyn bör upprättas.

4

DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- utförda åtgärder
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnader
- finansiering
- intäkter
- eventuella noteringar om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet, t ex slitage eller störningar på faunan på grund av friluftsliv

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

Bilaga blankett "dokumentation av utförda åtgärder" (bilaga 4) skall användas för denna dokumentation.

5

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1

Ekonomisk utredning

Skötselplaneförfattaren har gjort en ekonomisk utredning daterad 1990-08-01 avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs (bilaga 5).

5.2

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Anläggning av byggnader för friluftsliv. Åtgärder för vård och underhåll av anordningar för friluftsliv i form av byggnader och statliga leder, informationstavlor m m . Allmän tillsyn, faunatillsyn och renhållning där inget annat överenskommits.

Bekostas av enskilda, kommunen, etc: Anordningar som ägs eller nyttjas av annan än naturvårdsförvaltaren.

Bilaga 4

Län: Västerbotten

DOKUMENTATION

Sköts omr objekt	Utförd åtgärd	År månad	Kostnader kr	Finan- siering	Intäkter kr	Ev noteringar om åtgärdens effekt, etc
1	2	3	4	5	6	7

Naturvårdsobjekt: Juktådalens

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kommun: Sorsele och Storuman

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

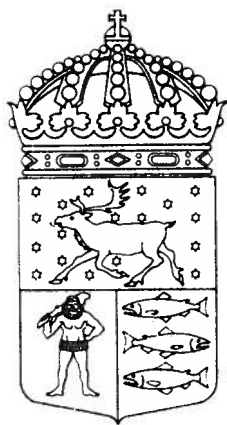
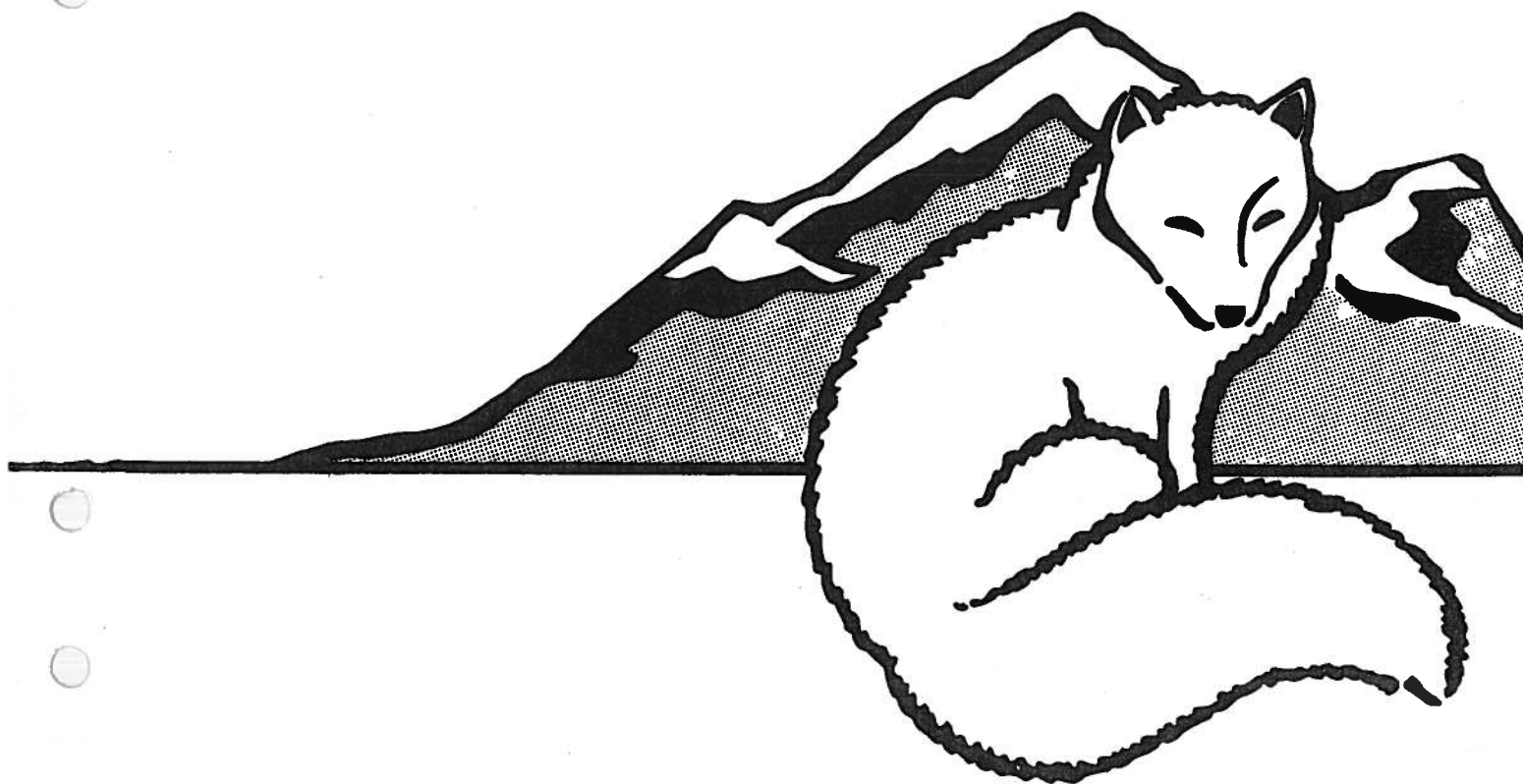
Län: Västerbotten

1990-08-01

Upprättad.....

Skötsel- område Skötsel- objekt	Kostnader						Intäkter	
	Typ av åtgärd	Arbetskraftsbehov i normaldagsverken i kr		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc)		Typ av täkt	Kr	
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10			
1	2	3		4		5	6	
Juktådalens natur- reservat	Informations- tavlor				30.000			
	Skogskoja (Vaps- liden)				100.000			
	Skogskoja (Sten- träsket)				100.000			
	Naturstig (Rast- eselet)	100.000						
	Naturstig (Korp- berget)	100.000						
	Tillsyn	30.000/år	30.000/år					

SKÖTSELPLAN

KIRJESÅLANDETS NATURRESERVAT
del av Vindelfjällens naturreservat

Upprättad av LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN

S K Ö T S E L P L A N för

Kirjesålandet del av Vindelfjällens naturreservat

Sorsele och Storuman kommun, Västerbottens län

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i
Västerbottens län

Planen fastställd 1992-03-16 av länsstyrelsen i
Västerbottens län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sid</u>
FÖRORD.....	3
I ALLMÄN BESKRIVNING.....	4
1 Administrativa data.....	4
2 Grund för beslut samt föreskrifter.....	4
3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden....	6
3.1 Naturförhållanden.....	6
3.3 Markanvändning.....	6
3.4 Tillgänglighet.....	7
3.5 Statliga fjälleder och andra leder.....	7
3.6 Slitage och störningskänslighet.....	7
3.7 Tillsyn.....	7
3.8 Information.....	7
3.9 Naturvärden och sociala värden.....	7
3.10 Problem-/konfliktområden.....	8
3.11 Källuppgifter.....	8
II PLANDEL.....	8
1 Disposition och skötsel av mark och vatten.....	8
1.1 Övergripande mål.....	8
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	8
1.3 Hävd av skogsområden.....	9
1.4 Hävd av område som intensivt nyttjas för fri.liv.	9
1.5 Faunavård.....	9
2 Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	9
2.1 Övergripande mål.....	9
2.2 Riktlinjer och åtgärder.....	9
Tillgänglighet.....	9
Friluftsanordningar/anläggningar.....	10
Vandringsstigar och leder.....	10
Övernattnings- och raststugor.....	10
Sanitära anordningar.....	10
Renhållning.....	10
Information.....	11
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	11
3 Tillsyn.....	11
4 Dokumentation.....	11
5 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	12
5.1 Ekonomisk utredning.....	12
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	12
<u>Bilagor:</u>	
1. Karta, skala 1:100 000	
2. Skötselplanekarta, skala 1:100 000	
4. Karta, skala 1:500 000	
4. Blankett för dokumentation av utförda åtgärder	
5. Ekonomisk utredning	

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan har upprättats under 1990 av länsstyrelsen, planförfattare Mats-Rune Bergström, i samråd med bl a berörda kommuner. Kartor och framsida har framtagits av Britt Eriksson, Ritcentralen.

Skötselplanen består av två delar:

- I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet
- II PLANDEL, som delas in i följande avsnitt:
 - 1. Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3. Tillsyn
 - 4. Dokumentation
 - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen är av detaljerad typ.

Kartor godkända ur sekretessynpunkt för spridning, statens lantmäteriverk, 1990-09-05.

Allmänt kartmaterial från lantmäteriet. Medgivande 90.016.

I

ALLMÄN BESKRIVNING

1

Administrativa data

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	55
<u>Beslutsdatum</u>	1988-01-25
<u>Kommun</u>	Sorsele och Storuman
<u>Läge</u>	10 km N Slussfors Topografiska kartbladet 24G Umnäs
<u>Areal</u>	35 000 ha
därav barrskog	16 000 ha
<u>Markägare</u>	Staten
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Länsstyrelsen i Västerbottens län

2

Grund för beslut samt föreskrifter

Grund för beslut

Kirjesålandets produktiva, ståtliga granurskogar har få motsvarighet i landet vad gäller omfattning och variation (skogstyper, beståndsåldrar). Området är dessutom terrängmässigt väl avgränsat, innehåller fler intakta nederbördsområden och har obruten fjällkontakt.

Ändamålet med reservatet är att bevara urskogens och olika naturtypers ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till friluftsliv och forskning i orörd natur.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnas eller anläggning
- 2 anlägga väg
- 3 anlägga luft- eller markledning
- 4 bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv
- 5 borra, spränga, gräva schakta, utfylla eller tippa

- 6 dika, dämna eller vidta vattenreglering
- 7 fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- 8 plantera in för trakten främmande djurarter
- 9 framföra motordrivna fordon på barmark i terrängen med undantag av uttransport av redan fälld älg
- 10 använda kemiska bekämpningsmedel på eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- 11 sprida ut kalk på land
- 12 sprida ut kalk i vatten.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torra

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följanden anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

- 1 utmärkning och information om reservatet
- 2 uppsättning av informationstavlor.

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter
- 2 göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällan inräknade
- 3 framföra motordrivna fordon på barmark i terrängen.

Särskilda föreskrifter

För Tärna-Stensele sockenallmänningens del av Kirjesålandet gäller interimistiskt naturreservat enligt 11 § naturvårdslagen för närvarande fram till 1991-01-25.

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vården och förvaltningen

Reservatets nuvarande struktur med endast ringa påverkad urskogs

ingen större anläggning som är tillgänglig för allmänheten.

Åtgärd: Två skogskojar bör byggas inom reservatet för att möjliggöra vandrings-turism. Den ena placeras vid Trolltjärnen i reservatets sydvästra del och den andra skogskojan placeras mellan Gäddträsket och Övre Gitsbäcken. Skogskojorna ska vara av en enkel låg modell, timrade med sovlav i två våningar och kamin i mitten.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Sanitära anordningar

Beskrivning: Sanitära anordningar finns inte inom området.

Åtgärd: Toalett och sopkärl sätts upp vid de planerade skogskojorna.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Renhållning

Områden med anordningar/anläggningar för friluftsliv och andra av allmänheten välbesökta platser skall hållas i vårdat skick.

Omhändertagandet av sopor m m skall ske i enlighet med kommunens renhållningsordning om ej annat överenskommes.

Information

Informationstaylor skall uppsättas vid reservatsgränsen där stigar och stråk leder in i reservatet samt vid rastplatser vid vägar intill reservatet.

Även inne i reservatet vid de två skogskojorna ska informations-taylor sättas upp.

Beträffande placering se skötselplanekarta (bilaga 2).

Utförs omedelbart.

Folder över området ska ej produceras i detta skede.

Tillsynsman skall i möjligaste mån bistå skolor och allmänhet med information om naturreservatet.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Utmärkning av reservatets gräns skall endast ske där stigar och stråk leder in i reservatet.

Samebyn har ett antal stugor inom området för sin renskötsel.

Inom reservatet återfinns ett antal privata stugor som inte är tillgängliga för allmänheten.

3.4 Tillgänglighet

Från norr, öster och söder är reservatet tillgängligt från allmän väg.

Ett antal stigar finns inom reservatet.

Det är möjligt att med båt på Magasjön på ett lättillgängligt sätt nå inre delar av reservatet.

3.5 Statliga fjälleder och andra leder

Inom reservatet finns enbart ett antal stigar och gamla vandringsleder, se skötselplanekarta (bilaga 2).

3.6 Slitage och störningskänslighet

Vintertid är iden med björn och vår- och sommartid gryt och lyor med andra däggdjur samt rovfågelbon störningskänsliga.

För dessa gäller punkt 1 under bestämmelserna om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (se sidan 3).

Vanan att använda torrträd och vindfällan för kaffeeldar innebär att landskapsbilden förändras och att livsrummet för många insekter och fåglar försvinner. Reservatsbestämmelserna som förbjuder att torrträd huggs ned och att vindfällan upparbetas ska naturvårdsförvaltaren genom information och tillsyn tillse att de efterlevs av besökare i reservatet.

3.7 Tillsyn

En av länsstyrelsen anställd tillsynsman är stationerad i Slussfors.

Tillsyn av reservatet sker med nuvarande personal.

3.8 Information

Ingen form av informationsmaterial eller anläggning i informations- syfte finns tillgängligt för närvarande.

3.9 Naturvärde och socialt värde

Områdets avsaknad av i stort alla spår av mänsklig påverkan ger detta fjällbarrskogsreservat ett mycket högt naturvärde.

Reservatets karaktär av opåverkad barrskog gör att det i ökad omfattning kan utnyttjas för ett vildmarksanknutet friluftsliv.

3.10

Problem-/konfliktområden

Ett ökat utnyttjande av reservatet för friluftsliv kan öka risken för skogsbränder, vilken i denna gamla granurskog kan få förödande konsekvenser.

Att använda torrträd och vindfällen för kaffeeldar strider mot bestämmelserna för reservatet, men kan utan tillräcklig information ändå komma att ske.

Ett ökat utnyttjande av reservatet för ett vildmarksanknutet friluftsliv kan innebära vissa problem för renskötseln i området.

3.11

Källuppgifter

Källor och muntliga kontakter som legat till grund för planutformningen *) bl a SNV, Storumans kommun, lantbruksnämnden och länsstyrelsen.

I

PLANDEL

1

Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1

Övergripande mål

Övergripande mål för disposition och skötsel av Kirjesålandets naturreservat är att bevara ekosystemet i ett orört och ostört tillstånd och låta de naturliga processerna som formar miljön löpa fritt. Med de naturliga processerna avses både de långsamma förändringarna som sker i vegetationen och de mer eller mindre regelbundet återkommande, omdanande rubbningarna av denna utveckling. Även faunans långsiktiga förändringar ingår i de naturliga processerna.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att inom ramen för bevarandebeslutet möjliggöra forskning och friluftsliv i reservatet. Dessutom att bidra till en aktiv marknadsföring av området med beaktande av både naturens känslighet och hänsyn till renskötsel.

1.2

Generella riktlinjer och åtgärder

Något skogsbruk ska inte bedrivas i området.

*)har varit

Åtgärder i samband med brandbegränsning ska vara så skonsamma som möjligt. En kombination av av brandbegränsning med hjälp av manskap med handredskap och vattenbegjutning från luften är den bästa för att undvika allt för stora kvarvarande spår från mänsklig aktivitet.

1.3 Hävd av skogsområde

Upplåtelse för husbehovsavverkning av sågvirke och brännved inom reservatets gränser skall ej ges av länsstyrelsen.

1.4 Hävd av område som intensivt nyttjas för friluftsliv

Vid rastplatser och kring skogskojorna ska naturvårdsförvaltaren genom information och tillsyn tillse att torrträd och vindfällan ej används som ved eftersom det strider mot reservatsbestämmelserna.

För uppvärmning av skogskojorna ska björkved finnas tillgänglig och den ska vara upparbetad utanför reservatet. Naturvårdsförvaltaren har att tillse att ved finns tillgängligt.

1.5 Faunavård

Förekomst av stora rovdjur inom reservatets gränser skall bevakas och kontinuerligt följas upp.

En tillsyn av rovfågelfaunan bör ske regelbundet.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ett övergripande mål är att öka omfattningen av friluftsliv inom reservatet utan att landskapets orörda karaktär påverkas.

Ett ökat utnyttjande av reservatet för rekreation och vildmarksanknutet friluftsliv bör stimuleras med ökad information om reservatet *) anordningar som möjliggör vandringar och övernattningar i detta ostörda skogslandskap.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att öka områdets tillgänglighet för en naturintresserad allmänhet utan att reservatets natur och skogslandskap störs.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet

*) samt med

Ändringen av nuvarande förhållande är inte aktuell (se sidan 7).

Friluftsanordningar/anläggningar

Samtliga anordningar redovisas på skötselplanekartan (bilaga 2).

Vandringsstigar och leder

Beskrivning: Stigar, leder och stråk både leder in i reservatet och genomkorsar densamma. En naturstig är anlagd vid berget Sakkats. Från Överst-Juktan leder en sommar- och vinterled och en skoterled fram till Brånaberg. Dessa leder tillhör det statliga ledsystemet.

Åtgärd: Ingen förändring av befintliga förhållande.

Övernattnings- och raststugor

Beskrivning: En stuga för övernattning finns strax norr om Magasjön.

Åtgärd: För att reservatet ska utnyttjas i större omfattning för vandringssturism så ska två skogskojor byggas. Den ena söder om Stor-Asie och den andra kojan öster om Valoberget (se skötselplanekartan bilaga 2). Skogskojorna ska vara av låg timrad modell med en enkel inredning av sovlavar i två plan och en kamin i mitten.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Sanitära anordningar

Beskrivning: Toalett och sopkärl finns vid nuvarande övernattningsstuga.

Åtgärd: Toalett och sopkärl sätts upp vid de planerade skogskojorna.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Renhållning

Områden med anordningar/anläggningar för friluftsliv och andra av allmänheten välbesökta platser skall hållas i vårdat skick.

Omhändertagande av sopor m m skall ske i enlighet med kommunens renhållningsordning om ej annat överenskommes.

Information

Informationstavlor skall uppsättas vid reservatsgränsen där stigar, stråk, vinterleder och sommarleder leder in i reservatet. Även vid skogskojorna och stugan vid Magasjön ska informationstavlor sättas upp. Vid Blå vägen bör en informationstavla också sättas upp.

Beträffande placering se skötselplanekarta, bilaga 2.

Utförs omedelbart.

Naturreservatsskylt med texten "KIRJESÄLANDETS NATURRESERVAT, del av Vindelfjällens naturreservat" ska sättas upp i Slussfors vid Blå vägen.

Utföres omedelbart.

Naturreservatsfolder bör produceras över naturreservatet.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Tillsynsman skall i möjligaste mån bistå skolor och allmänhet med information om naturreservatet.

Guidade rundvandringar och båtturer på Magasjön bör initieras av naturvårdsförvaltaren.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Utmärkning av naturreservatets gräns skall ske endast i de områden där sommar- och vinterleder, stigar och stråk leder in i reservatet.

Utmärkningen skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

Utförs omedelbart.

3

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen.

Tillsynen består av en allmän tillsyn av kojorna och stugan, skyltar och informationstavlor samt leder och gränsutmärkningarna. Dess utom bör en faunavårdande tillsyn ske beträffande stora rovdjur och rovfåglar.

4

DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- utförda åtgärder
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnad
- finansiering
- intäkter
- eventuella noteringar om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet, t ex slitage eller störningar på faunan på grund av friluftsliv

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

Bilaga blankett "dokumentation av utförda åtgärder" (bilaga 4) skall användas för denna dokumentation.

5

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1

Ekonomisk utredning

Skötselplaneförfattaren har gjort en ekonomisk utredning daterad 1990-08-01 avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs (bilaga 5).

5.2

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Anläggningar och byggnader för friluftsliv. Produktion av informationstavlor och skyltar. Åtgärder för vård och underhåll av anordningar för friluftsliv i form av byggnader och statliga leder, gränsutmärkningar, informationstavlor m m . Allmän tillsyn, faunatillsyn och renhållning där inget annat överenskommits.

Bekostas av enskilda, kommun, etc: Anordningar som ägs eller nyttjas av annan än naturvårdsförvaltaren.

Naturvårdsobjekt: Kirjesålandet

Bilaga 4

Kommun: Sorsele och Storuman

Län: Västerbotten

DOKUMENTATION

[illegible]

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Naturvårdsobjekt: Kirjesålandet

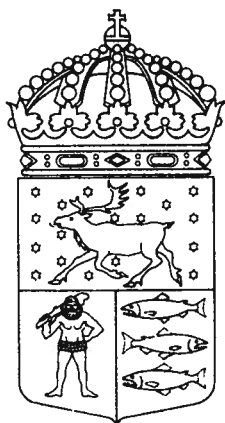
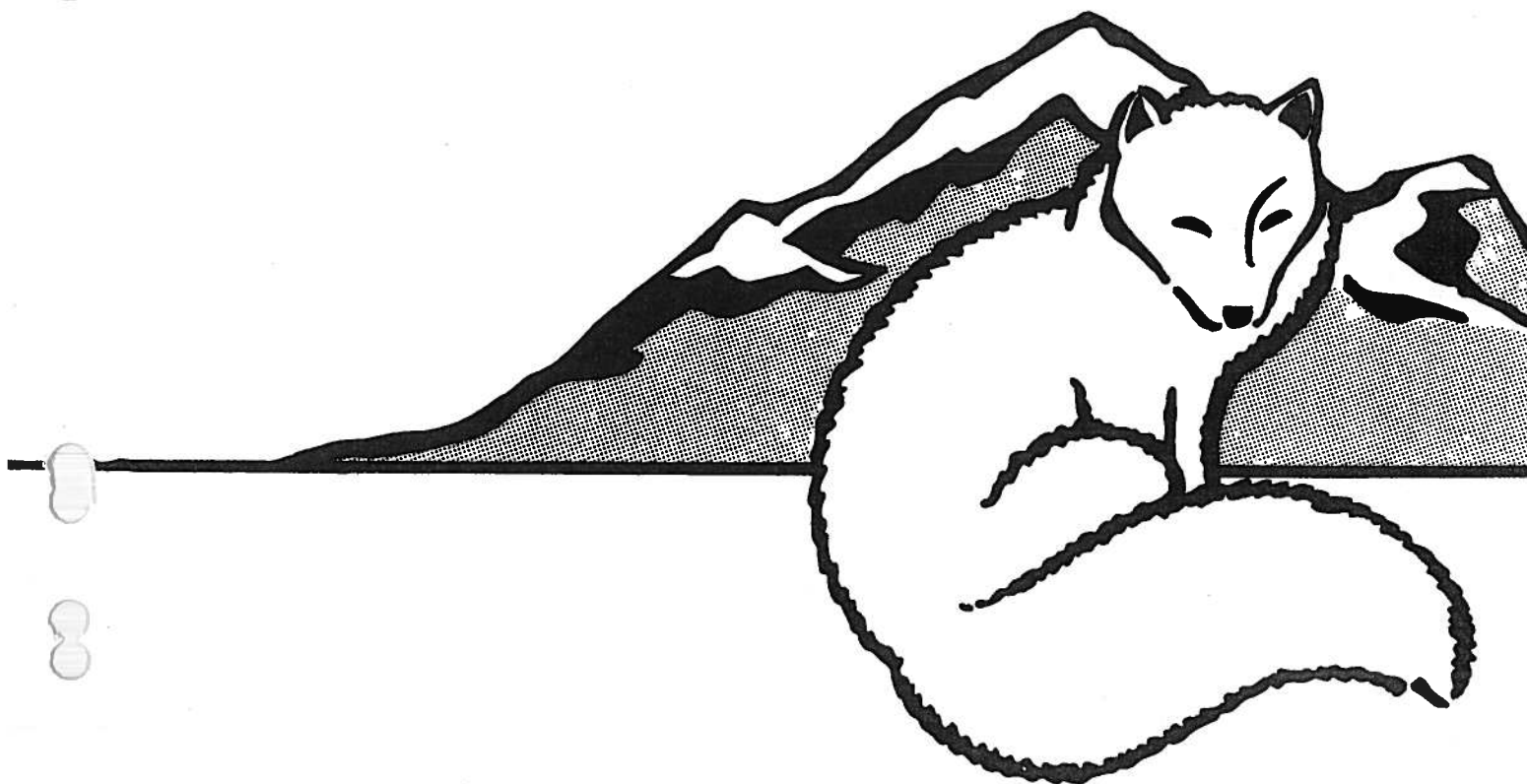
Kommun: Sorsele och Storuman Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Län: Västerbotten

1990-08-01
Upprättad.....

Skötsel- område Skötsel- objekt	Kostnader					Intäkter	
	Typ av åtgärd	Arbetskraftsbehov i normaldagsverken i kr		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc)		Typ av täkt	Kr
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10		
1	2	3		4		5	6
Kirjeså- landets natur- reservat	Informations- tavlor			50.000			
	Skogskoja (Valo- berget)			100.000			
	Skogskoja (Stor- Asie)			100.000			
	Gränsutmärkning	75.000					
	Tillsyn	30.000/år					

SKÖTSELPLAN

**GIERTSBÄCKSDALENS
NATURRESERVAT**
del av Vindelfjällens naturreservat

Upprättad av LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN

S K Ö T S E L P L A N för

Giertsbäcksdalen del av Vindelfjällens naturreservat

Sorsele kommun, Västerbottens län

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i
Västerbottens län

Planen fastställd 1992-03-16 av länsstyrelsen i
Västerbottens län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sid</u>
FÖRORD.....	3
I ALLMÄN BESKRIVNING.....	4
1 Administrativa data.....	4
2 Grund för beslut samt föreskrifter.....	4
3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden....	6
3.1 Naturförhållanden.....	6
3.2 Markanvändning.....	6
3.3 Tillgänglighet.....	7
3.4 Statliga fjälleder och andra leder.....	7
3.5 Slitage och störningskänslighet.....	7
3.6 Tillsyn.....	7
3.7 Information.....	7
3.8 Naturvärden och sociala värden.....	7
3.9 Problem-/konfliktområden.....	7
3.10 Källuppgifter.....	7
II PLANDEL.....	8
1 Disposition och skötsel av mark och vatten.....	8
1.1 Övergripande mål.....	8
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	8
1.3 Hävd av skogsområden.....	8
1.4 Hävd av område som intensivt nyttjas för fri.liv.	8
1.5 Faunavård.....	9
2 Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	9
2.1 Övergripande mål.....	9
2.2 Riktlinjer och åtgärder.....	9
Tillgänglighet.....	9
Friluftsanordningar/anläggningar.....	9
Vandringsstigar och leder.....	9
Övernattnings- och raststugor.....	9
Sanitära anordningar.....	10
Renhållning.....	10
Information.....	10
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	10
3 Tillsyn.....	11
4 Dokumentation.....	11
5 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	12
5.1 Ekonomisk utredning.....	12
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	12
<u>Bilagor:</u>	
1. Karta, skala 1:100 000	
2. Skötselplanekarta, skala 1:100 000	
4. Karta, skala 1:500 000	
4. Blankett för dokumentation av utförda åtgärder	
5. Ekonomisk utredning	

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan har upprättats under 1990 av länsstyrelsen, planförfattare Mats-Rune Bergström, i samråd med bl a berörda kommuner. Kartor och framsida har framtagits av Britt Eriksson, Ritcentralen.

Skötselplanen består av två delar:

- I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet
- II PLANDEL, som delas in i följande avsnitt:
 - 1. Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3. Tillsyn
 - 4. Dokumentation
 - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen är av detaljerad typ.

Kartor godkända ur sekretessynpunkt för spridning, statens lantmäteriverk, 1990-09-05.

Allmänt kartmaterial från lantmäteriet. Medgivande 90.016.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 Administrativa data

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	57
<u>Beslutsdatum</u>	1988-01-25
<u>Kommun</u>	Sorsele
<u>Läge</u>	40 km NV Sorsele Topografiska kartbladet 24H Sorsele 25G Ammarnäs 25H Arjeplog
<u>Area</u>	22 000 ha
därav barrskog	9 000 ha
<u>Markägare</u>	Staten
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Länsstyrelsen i Västerbottens län

2 Grund för beslut samt föreskrifter

Grund för beslut

Området är stort, mångformigt och väl avgränsat. Det rymmer ett flertal natur- och vegetationstyper. Giertsbäcksdalen är en helt intakt fjälldalgång med en sällsynt väl utvecklad vegetationszonering. Området har en obruten kontakt med fjäll.

Ändamålet med reservatet är att bevara urskogens och olika fjällnaturtypers ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till friluftsliv och forskning i orörd natur.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom reservatet (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller anläggning
- 2 anlägga väg

- 3 anlägga luft- eller markledning
- 4 bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv
- 5 borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- 6 dika, dämna eller vidta vattenreglering
- 7 fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- 8 plantera in för trakten främmande djurart
- 9 framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen med undantag för uttransport av redan fälld älg
- 10 använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- 11 sprida ut kalk på land
- 12 sprida ut kalk i vatten.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torrträd.

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till mark förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

- 1 utmärkning och information om reservatet
- 2 uppsättning av informationstavlor.

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter
- 2 göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällan inräknade
- 3 framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen.

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vården och förvaltningen

Reservatets nuvarande struktur med endast ringa påverkad urskogs

artad fjällbarrskog och fjällbjörkskog skall bevaras. De anordningar för besökare som behövs skall anpassas till detta mål. Inom ramen för detta mål skall länsstyrelsen verka för att reservatet i ökad omfattning utnyttjas för ett verkligt vildmarksanknutet friluftsliv. Det ska ske i nära samråd med berörd sameby med hänsyn till områdets betydelse för deras näring. De förvaltningsinsatser som detta reservat föranleder är i huvudsak utmärkning, tillsyn och information.

Naturvårdsförvaltaren

Länsstyrelsen i Västerbottens län skall var naturvårdsförvaltare.

Den redan existerande samrådsgruppen för Vindelfjällens naturreservat skall även gälla för Giertsbäcksdalens naturreservat.

3

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1

Naturförhållanden

Området utgörs av platåer med inskjutande daltungor och sjöbäcken vid randen av Björkfjällsmassivet.

Giertsbäcksdalen är en grund kittelformad dalgång där granen växer i ett distinkt bälte mellan 500 och 600 m ö h medan dalbotten är beväxt med nästan ren björkskog. Den omvända trädslagszoneringen beror troligen på att dalgången har ett läge och form som leder till att kallluft ansamlas i botten vilket försvårar etableringen av barrträd.

Giertsbäcksdalen är i det närmaste helt opåverkad av såväl vägar som vattenreglering, bosättningar och skogsbruk. Skogen är ålderstigen med ofta riklig förekomst av lågor och torrträd.

Barrskogen återfinns även i och i anslutning till branter mot Vindelälven samt mer sammanhängande vid Vouvosjaure. Gran på frisk ristyp dominerar men lokalt som vid Vouvosberg kan tall vara ganska vanlig.

Det avgränsade områdets mest dominerande naturtyper är dock fjäll, myr och vatten.

3.2

Markanvändning

Avverkning av husbehovsvirke och brännved har förekommit i viss utsträckning.

Området har stor betydelse för renskötsel.

3.3 Tillgänglighet

Vägen mellan Sorsele och Ammarnäs går parallellt med reservatets sydvästgräns. Från nordöst kan reservatet nås via vägen till Bergnäs.

3.4 Statliga ledsystem och andra leder

Några statliga leder finns ej inom området. Vandringsstigar leder in i reservatet från söder och även genom områdets norra del intill länsgränsen.

3.5 Slitage och störningskänslighet

Områdets fauna är störningskänslig. Det speciellt under den period när det finns däggdjurs- och fågelungar.

3.6 Tillsyn

I länets norra fjälltrakter är stationerad tre av länsstyrelsen anställd personal.

Tillsyn av reservatet sker med nuvarande personal.

3.7 Information

Ingen form av information eller anläggning i informationssyfte finns tillgängligt för närvarande.

3.8 Naturvärde och socialt värde

Giertsbäcksdalens opåverkade karaktär med omvänd trädslagszonering och gammal skog ger den ett högt naturvärde.

3.9 Problem-/konfliktområden

Några direkta konfliktområden är svåra att identifiera förutom en möjlig störning av renskötsel om friluftslivet i reservatet ökar på ett drastiskt sätt inom en nära framtid.

3.10 Källuppgifter

Källor och muntliga kontakter som bildat grund för planutformningen

är bl a SNV, Sorsele kommun, Lantbruksnämnden och länsstyrelsen.

II

PLANDEL

1

Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1

Övergripande mål

Övergripande mål för disposition och skötsel av Giertsbäcksdalens naturreservat är att bevara ekosystemet i ett orört och ostört tillstånd och låta de naturliga processer som formar miljön löpa fritt. Med de naturliga processerna avses både de långsamma förändringarna som sker i vegetationen och de mer eller mindre regelbundet återkommande, omdanande rubbningarna av denna utveckling. Exempel på rubbningar är bränder, stormfällningar och tillfällig utslagning av vegetation. Även faunans långsiktiga förändringar ingår i de naturliga processerna.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att inom ramen för bevarandebeslutet möjliggöra forskning och friluftsliv i reservatet. Dessutom bidra till en aktiv marknadsföring av området men då med naturens känslighet och hänsynen till renskötseln i tankarna.

1.2

Generella riktlinjer och åtgärder

Något skogsbruk ska inte bedrivas i området ej heller ska tillstånd för husbehovsavverkning av brännved och sågvirke ges.

Brandbegränsning i granbestånden ska ske på ett så snabbt och för marken skonsamt sätt som är möjligt. I tallbestånd kan man, om bränder har varit en del av skogsbeståndets historik och för att behålla det höga naturvärdet, låta bränderna påverka tallbeståndet mer än under normala omständigheter.

1.3

Hävd av skogsområden

Upplåtelse för husbehovsavverkning av brännved och sågvirke inom reservatet bör ej ges av länsstyrelsen.

1.4

Hävd av område som intensivt nyttjas för friluftsliv

Vid skogskojan, intill stigar och stråk och vid rastplatser skall naturvårdsförvaltaren genom information och tillsyn tillse att torrträd och vindfällen ej används som ved eftersom detta strider mot reservatsbestämmelserna.

Björkved upparbetad utanför reservatet bör finnas tillgänglig för uppvärmning av den föreslagna skogskojan. Naturvårdsförvaltaren ska tillse att björkved finns tillgängligt.

Utmärkningen skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

Utförs omedelbart.

3

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen.

Tillsyn av att reservatsbestämmelserna efterlevs skall ske. En allmän tillsyn av informationstavlorna, gränsutmärkningar och skogskojorna bör ske regelbundet.

Reservatets fauna bör hållas under en viss tillsyn och på sikt bör inventeringar komma till stånd.

4

DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- utförda åtgärder
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnad
- finansiering
- intäkter
- eventuella noteringar om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet, t ex slitage eller störningar på faunan på grund av friluftsliv

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid en eventuell revidering av skötselplanen.

Bilaga blankett "dokumentation av utförda åtgärder" (bilaga 4) skall användas för denna dokumentation.

5

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1

Ekonomisk utredning

Skötselplaneförfattaren har gjort en ekonomisk utredning daterad 1990-08-01 avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs (bilaga 5).

5.2

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Produktion och underhåll av informationstavlor. Allmän tillsyn, faunatillsyn och renhållning där inget annat överenskommits.

Bekostas av enskilda, kommun, etc: Anordningar som ägs eller nyttjas av annan än naturvårdsförvaltaren.

Platsen där den föreslagna skogskojan placeras böra vara så lite påverkad som möjligt och ge ett orörd intryck.

1.5 Faunavård

Förekomst av stora rovdjur inom reservatets gränser skall bevakas och kontinuerligt följas upp.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ett övergripande mål är att öka omfattningen av friluftsliv inom reservatet utan att landskapets orörda karaktär påverkas.

Ett ökat utnyttjande av området för rekreation och vildmarksanknutet friluftsliv bör stimuleras med hjälp av information om reservatet och att några skogskojor byggs i området.

Det fjällnära skogslandskapet med den fritt strövande vandraren kommer att öka i betydelse för det framtida vildmarksanknutna friluftslivet.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuell (se sidan 7).

Friluftsanordningar/anläggningar

Samtliga anordningar redovisas på skötselplanekarta (bilaga 2).

Vandringsstigar och leder

Beskrivning: Ett antal vandringsstigar och stråk går både in i området och genom det.

Åtgärd: Ingen förändring av befintliga förhållande.

Övernattnings- och raststugor

Beskrivning: Inom reservatet finns ett antal kojor och stugor men

Bilaga 4

Län: Västerbotten

DOKUMENTATION

[illegible]

Naturvårdsobjekt: Giertsbäcksdalen

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kommun: Sorsele

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Län: Västerbotten

1990-08-01

Upprättad.....

Skötsel- område Skötsel- objekt	Kostnader						Intäkter	
	Typ av åtgärd	Arbetskraftsbehov i normaldagsverken i kr		Investeringsbehov (avser material, maskiner etc)		Typ av täkt	Kr	
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10		Bå 1-5	Bå 6-10
1	2	3		4		5	6	
Giertsbäck- sdalens natur- reservat	Informations- tavlor			30.000				
	Skogskoja (Tro- lltjärnen)			100.000				
	Skogskoja (Gäd- dträsket)			100.000				
	Gränsmärkning	50.000						
	Tillsyn	30.000/år	30.000/år					